

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 320

**Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve 29
Milletvekilinin Tüketicinin Korunması
Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (2/4260) ve Sanayi,
Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/4260 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	4
- Genel Gerekçesi	10
- Madde Gerekçeleri	11

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu** ..... 19 |

• **Muhalefet Şerhleri** ..... 31 |

• **Teklif Metni** ..... 50 |

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** ..... 50 |

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>İsmail Bilen</i> Manisa	<i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	<i>Necip Nasır</i> İzmir
<i>Abdullah Güler</i> İstanbul	<i>Ali Özkaya</i> Afyonkarahisar	<i>Erol Kavuncu</i> Çorum
<i>Ahmet Akay</i> Şanlıurfa	<i>Selim Yağcı</i> Bilecik	<i>Selman Oğuzhan Eser</i> Karaman
<i>Yasin Uğur</i> Burdur	<i>Eyüp Özsoy</i> İstanbul	<i>İsmail Güneş</i> Uşak
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>Murat Baybatur</i> Manisa	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i> Kocaeli
<i>Mustafa Levent Karahocagil</i> Amasya	<i>Atay Uslu</i> Antalya	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i> Mersin
<i>İlyas Şeker</i> Kocaeli	<i>Ahmet Berat Çonkar</i> İstanbul	<i>Cihan Pektaş</i> Gümüşhane
<i>Erol Kaya</i> İstanbul	<i>Ahmet Zenbilci</i> Adana	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i> İstanbul
<i>Yusuf Başer</i> Yozgat	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i> Konya	<i>Şirin Ünal</i> İstanbul
<i>Rümeysa Kadak</i> İstanbul	<i>Jülide Sarıeroğlu</i> Adana	<i>Tahir Akyürek</i> Konya

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Lütfiye Selva Çam

Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Asuman Erdoğan

Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

İbrahim Aydın

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 08/03/2022 tarihinde sunulan 2/4260 Esas Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

09/03/2022

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Adil Çelik

Balıkesir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Yavuz Subaşı

Balıkesir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Yılmaz Tunç

Bartın

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Vildan Yılmaz Gürel

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Jülide İskenderoğlu

Çanakkale

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Recep Özel

Isparta

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Tülay Kaynarca

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

09/03/2022

İffet Polat

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin korunması hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun Teklifine katılıyorum. Gereğini arz ederim.

08/03/2022

Ahmet Sorgun

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Ceyda Çetin Erenler

Kütahya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Ahmet Çakır

Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Hakan Kahtalı

Malatya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Selim Gültekin

Niğde

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Osman Aşkın Bak

Rize

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Çiğdem Koncaçıl

Tekirdağ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Salih Cora

Trabzon

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Meliha Akyol

Yalova

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyoruz.

Hamdi Uçar

Zonguldak

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4260)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Tüketicinin korunması kavramı, modern anlamda 1960'lı yıllardan sonra dünyada ivme kazanmış olup, ülkemizde de 1982 Anayasasının 172 nci maddesi ile Devlete tüketicileri koruyucu tedbirleri alma görevi verilmiştir.

1995 yılına gelinceye kadar tüketicinin korunması konusu genel hukuk kuralları çerçevesinde ele alınmıştır. Ancak değişen ve gelişen satış teknikleri ile büyüyen ve kurumsallaşan firmalar karşısında uygulanan genel hukuk kuralları, tüketicileri koruma konusunda yetersiz kalmıştır. Bu nedenle, ülkemizde ilk defa 1995 yılında çıkarılan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, tüketicileri koruma altına alan özel bir yasa olarak ayrı bir önem taşımaktadır.

4077 sayılı Kanunda 2003 yılında kapsamlı bir değişikliğe gidilerek tüketicilere yeni haklar sağlanmış, 2014 yılında ise söz konusu Kanun yürürlükten kaldırılarak tüketicilerin korunma alanını genişleten 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Ancak, gelinen süreçte tüketicinin korunması konusunun çok dinamik bir alan olması, ülkemizde ve dünyada ticaret hayatında çok hızlı bir değişim ve gelişim yaşanması nedeniyle, mevcut 6502 sayılı Kanunda da değişiklik ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bu çerçevede hazırlanan Kanun Teklifi ile tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesi ile orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek ceza sisteminin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda aşağıda yer alan konulara ilişkin olarak Kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Tüketici ve konut kredilerinde tüketicilere ihtiyaç duymadıkları sigorta ve diğer yan ürün ve hizmetlerin kredi kullanım şartı olarak sunulmasının sınırlandırılması, kredili mevduat hesabı, kredi kartı gibi belirsiz süreli tüketici kredilerinde faiz oranında tüketici lehine değişikliklerin derhal uygulanabilmesi, tüketici kredilerinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi halinde bildirim aranmaksızın cayma hükümlerinin uygulanarak tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesi ile kredi nedeniyle katlandıkları maliyetin azaltılması hususları öngörülmektedir.

Taksitle satış sözleşmelerinde temerrüt durumunda kalan borcun tümünün muaccel kılınmasına ilişkin koşullar Türk Borçlar Kanunuyla uyumlu ve tüketici lehine olacak şekilde değiştirilmektedir.

Mesafeli sözleşmelerin büyük bir kısmının e-ticaret platformu olarak faaliyet gösteren aracı hizmet sağlayıcılar üzerinden gerçekleştirilmekte olduğu hususu da dikkate alınarak bunların aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelerden dolayı tüketicilere karşı sorumlulukları düzenlenmektedir.

Ön ödemeli olarak satılan konutların sözleşmede belirlenen tarihte tüketicilere teslim edilmesi zorunlu hale getirilmekte, büyük ölçekli konut projelerinde inşaatın tamamlanması çok uzun süreler alabildiği için ön ödemeli olarak satılan konutların tüketicilere azami teslim süresi kırk sekiz aya çıkarılmaktadır.

Devre tatil satışlarında yaşanan mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla devre tatil sözleşmelerinin kapsamı ile düzenlenme usul ve esasları açıklığa kavuşturulmakta, ön ödemeli devre tatil satışı yasaklanmakta ve şahsi hakka konu devre tatile ilişkin süre sınırı getirilmektedir.

Ekonomik ömrü tamamlanmamış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması hedeflenmektedir. Servis istasyonlarına ilişkin yetkili ve özel servis ayırımının tüketicileri bilgilendirecek şekilde yapılması öngörülmektedir. Garanti süresi bittikten sonra yedek parçanın temin edilememesi, servis istasyonunun bulunmaması gibi sebeplerle

satış sonrası hizmetin verilmediği durumlarda tüketicilere, üretici ve ithalatçıdan zararının tazmin edilmesini talep edebilme hakkı getirilmektedir.

Tüketici uyuşmazlıklarının adil, hızlı, basit ve en düşük kaynakla çözümü için kolay ulaşılabılır yargı dışı karar merci olarak kurulan tüketici hakem heyetlerinde etkinlik ve verimliliği arttıracak ve daha fazla tüketici işlemini kapsayacak düzenlemeler yapılmaktadır.

Kanuna aykırılık halleri için öngörölmüş bazı idari para cezaları, fiilin ağırlığı, failin kusuru ve ekonomik durumu dikkate alınarak ve orantılılık, ölçölülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 6502 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, taksitli satış sözleşmelerinde tüketicinin temerrüde düşmesi halinde kalan borcun tamamının muaccel hale gelmesine ilişkin olarak, tüketiciye daha fazla koruma sağlayan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa uyumlu olacak şekilde değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda, taksitle satış sözleşmelerinde tüketicinin kalan borcunun tümünün ifasının talep edilmesi için fıkra da yer alan diğer şartların yanı sıra kalan borç yerine sözleşmede yer alan bedelin dikkate alınmasına yönelik tüketici lehine düzenleme yapılmaktadır.

Madde 2- 6502 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında tüketicilere kredi sözleşmesinden on dört gün içinde cayma hakkı tanınmaktadır. Cayma hakkını kullanan tüketicilerden; anapara, krediden yararlanan süreye isabet eden işlemiş faiz ile kamu kurumları veya üçüncü kişilere ödenmiş olan ücretler dışında herhangi bir bedel talep edilememektedir. Dolayısıyla cayma hakkını kullanan tüketicilerden kredi verenin tahsil ettiği tahsis ücreti gibi ücretlerin iade edilmesi gerekmektedir. Tüketicilerin cayma bildiriminde bulunmaksızın cayma süresi içerisinde kredi borcunun tamamını erken ödeyerek kapatmaları durumunda kredi veren cayma bildirimini olmadığı için tahsis ücreti gibi aldığı ücretlerin iadesini yapmamaktadır. Değişiklik ile cayma süresi içerisinde kredi borcunun tamamını erken ödeyen tüketicilerin de cayma hakkını kullandıkları kabul edilerek, iadesi gerekli ücretlerin de iadesinin sağlanması ve tüketicilerin ekonomik menfaatinin korunması amaçlanmaktadır.

Madde 3- 6502 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin mevcut ikinci fıkrası uyarınca faiz oranının düşürölmesi durumunda söz konusu değişikliğin yürürlüğe girmesi için otuz gün öncesinde tüketiciye bildirimde bulunulması zorunludur. Yapılan değişiklik ile kredi kartı veya kredili mevduat hesabı gibi belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun sözleşme değişikliklerine ilişkin maddesiyle uygulama birliği sağlamak ve faiz oranındaki indirimin tüketici lehine olması nedeniyle yürürlüğe girmesi için otuz gün öncesinde bildirim yapılması şartı kaldırılarak, söz konusu şart sadece faiz oranı artırımını kapsayacak şekilde değiştirilmektedir.

Madde 4- Madde ile 6502 sayılı Kanunun tüketici kredilerine sigorta yaptırılmasını düzenleyen 29 uncu maddesi “Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu” başlığı ile yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasında sigortacılık mevzuatı ile kavram birliğinin sağlanması için mevcut hükümde yer alan “kredi ile ilgili sigorta” ifadesi “kredi bağlantılı sigorta” şeklinde değiştirilmektedir. Ayrıca kredi bağlantılı sigortanın kredi ile bir paket oluşturacak şekilde tüketiciye sunulabilmesi için sigortasız kredi seçeneğinin de tüketiciye teklif edilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Mevcut maddenin birinci fıkrasında yer alan tüketicinin istediği sigorta şirketinden gerekli şartları sağlayan teminatı sunmasına ilişkin hüküm değiştirilen maddenin ikinci fıkrası ile aynı şekilde

düzenlenmektedir. Ayrıca kredi bağlantılı sigortanın ancak kredi borcunun geri ödenmesinin teminatını sağlamak üzere kredi ile bir paket oluşturacak şekilde sunulabileceğine ilişkin tüketiciyi koruyucu bir sınırlama getirilmektedir.

Üçüncü fıkra ile tüketicinin indirimli faiz oranına sahip kredi seçeneğinden yararlanabilmesi için ihtiyacı olmayan, yararlanmayacağı ya da kurumsal müşterilere sunulan yan ürün veya hizmetleri almak zorunda bırakılması önlenerek kredi nedeni ile katlanmak zorunda olduğu maliyetlerin ve bundan çıkan uyuşmazlıkların azaltılması hedeflenmektedir. Buna göre, tüketici kredisi sözleşmesi kurulmasının kredi ile ilgili olanlar hariç olmak üzere yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanması yasaklanmaktadır.

Madde 5- Madde ile 6502 sayılı Kanunun konut finansmanı sözleşmelerine sigorta yaptırılmasını düzenleyen 38 inci maddesi “Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu” başlığı ile yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasında sigortacılık mevzuatı ile kavram birliğinin sağlanması için mevcut hükümde yer alan “kredi ile ilgili sigorta” ifadesi “kredi bağlantılı sigorta” şeklinde değiştirilmektedir. Ayrıca konut finansmanı kapsamında kredi bağlantılı sigortanın kredi ile bir paket oluşturacak şekilde tüketiciye sunulabilmesi için sigortasız kredi seçeneğinin de tüketiciye teklif edilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Mevcut maddenin birinci fıkrasında yer alan tüketicinin istediği sigorta şirketinden gerekli şartları sağlayan teminatı sunmasına ilişkin hüküm değiştirilen maddenin ikinci fıkrası ile aynı şekilde düzenlenmektedir. Ayrıca konut finansmanı kapsamında kredi bağlantılı sigortanın ancak kredi borcunun geri ödenmesinin teminatını sağlamak üzere kredi ile bir paket oluşturacak şekilde sunulabileceğine ilişkin tüketiciyi koruyucu bir sınırlama getirilmektedir.

Üçüncü fıkra ile tüketicinin indirimli faiz oranına sahip konut finansmanı kapsamında kredi seçeneğinden yararlanabilmesi için ihtiyacı olmayan, yararlanmayacağı ya da kurumsal müşterilere sunulan yan ürün veya hizmetleri almak zorunda bırakılması önlenerek kredi nedeni ile katlanmak zorunda olduğu maliyetlerin ve bundan çıkan uyuşmazlıkların azaltılması hedeflenmektedir. Buna göre, konut finansmanı sözleşmesi kurulmasının kredi ile ilgili olanlar hariç olmak üzere yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanması yasaklanmaktadır.

Madde 6- Kanunda ön ödemeli konutların azami teslim süresi belirlenmesine karşın sözleşmede belirlenen teslim süresinin ihlal edilmesine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumun, tüketicinin ekonomik çıkarını zedelediği, tüketicinin satın alma kararını etkilediği ve haksız ticari uygulamaya neden olduğu değerlendirildiğinden, 6502 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle sözleşmede belirlenen teslim tarihine uyulması zorunlu hale getirilmektedir. Diğer taraftan, büyük ölçekli ön ödemeli konut projelerinde inşaatın tamamlanması çok uzun süreler alabildiği için ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresi kırk sekiz aya çıkarılmaktadır.

Madde 7- 6502 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yapılan değişiklik ile başta mobilya olmak üzere niteliği itibarıyla farklılık arz edebilen ve tüketicilerin özel istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan malların tesliminin, tüketicinin bilgilendirilmesi ve onay ile mesafeli sözleşmelerde genel kural olan otuz günde teslim veya ifa edilme yükümlülüğünden istisna tutulmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklik ile aracı hizmet sağlayıcılara; mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak yönetmelikle belirlenen hususlara dair tüketicilerin bildirim ve taleplerini iletebilecekleri ve söz konusu hususları takip edebilecekleri kesintisiz bir sistemi kurma yükümlülüğü getirilmektedir.

6502 sayılı Kanunun mesafeli sözleşmeleri düzenleyen 48 inci maddesinde satıcı ve sağlayıcıların tüketicilere karşı yükümlülükleri ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bilişim sistemlerinde yaşanan gelişmeler, teknolojiye erişim kolaylığı, dijitalleşmenin sağladığı işlem hızı ve maliyetinin azalması ile korona virüs salgınının etkileri ülkemiz de dahil olmak üzere tüm dünyada e-ticaret hacminde büyük artışa neden olmuştur. Bu durum, satıcı ve ürün sayısının çok ve çeşitli olması, kurumsal yapıları, kampanya ve indirimlerin sürekli ve yaygın olması özellikleri ile birlikte tüketicilerin taraf olduğu mesafeli sözleşmelerin büyük bir kısmının aracı hizmet sağlayıcı olarak faaliyet gösteren e-ticaret platformlarında gerçekleşmesine neden olmuştur. E-ticaret sektöründe yaşanan bu değişim dikkate alınarak 48 inci maddeye eklenen altıncı fıkra ile platformlar aracılığı ile tüketicilerin taraf olduğu mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak aracı hizmet sağlayıcılara sorumluluklar getirilmektedir. Bu kapsamda, maddeye eklenen altıncı fıkranın;

(a) bendi ile aracı hizmet sağlayıcıların aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak satıcı veya sağlayıcı adına ve hesabına tüketicilere yaptıkları ön bilgilendirme, ön bilgilendirmenin teyidi ve onayına ilişkin işlemlerden, işlemi yapan olarak satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsil sorumlu oldukları,

(b) bendi ile tüketicinin bilgilendirilmesine ilişkin yönetmelikte düzenlenen ön bilgilendirmede bulunması zorunlu unsurlardaki eksikliklerin aracı hizmet sağlayıcıdan kaynaklanması durumunda sorumluluğun aracı hizmet sağlayıcıda olduğu,

(c) bendi ile mesafeli sözleşmelere ilişkin işlemlerin yapıldığı platformu kuran ve işleten olarak aracı hizmet sağlayıcıların aracılık edilen işlemlere ilişkin kayıtları tutma ve ilgililere verme yükümlülüğü,

(ç) bendi ile aracı hizmet sağlayıcıların, satıcı veya sağlayıcılar ile olan sözleşmelerine uymaması nedeni ile bu maddede yer alan düzenlemelere aykırılığa neden olmaları durumunda, aykırılık teşkil eden her bir işlemde sorumlu oldukları,

(d) bendi ile aracı hizmet sağlayıcıların; aracılık edilen mesafeli sözleşmelerin bedel tahsilatına da aracılık etmeleri durumunda, Kanunda düzenlenen ayıba ilişkin sorumluluk halleri ile teslim veya ifa sonrası bedelin satıcıya veya sağlayıcıya aktarıldığı durumlar dışında bedel kendilerinde kaldığı sürece teslim veya ifa ile cayma hakkının kullanımında satıcı veya sağlayıcı ile birlikte tüketicilere karşı müteselsil sorumlu oldukları,

(e) bendi ile aracı hizmet sağlayıcıların, satıcı veya sağlayıcı onayı olmaksızın düzenledikleri kampanya ve indirimler ile satıcı veya sağlayıcı adına kurulmasına aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak; tedarik edememe, stok yetersizliği gibi nedenler ile sözleşme konusu mal ya da hizmetin hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilememesine neden olmaları durumundan sorumlu oldukları,

(f) bendi ile teslim veya ifa zamanı gibi tüketicinin alışveriş tercihinde ve satın alma sonrasında fesih hakkının kullanımında önemli bir etkisi olan reklamlarında taahhüt edilen bilgilerin tüketicieye yapılan ön bilgilendirme ile uyumlu olması ve ispatına ilişkin sorumlu oldukları,

düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrası olarak teselsül ettirilen mevcut altıncı fıkrada yapılan değişiklik ile mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcılarının sorumluluk ve yükümlülüklerine ilişkin yönetmelikle düzenleme yetkisi verilmektedir.

Madde 8- 6502 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, devre tatil sözleşmelerinin kapsamı ile düzenlenme usul ve esaslarının açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır. Öncelikle devre tatil satışının finansal kiralama ile yapılması durumunda da devre tatil sözleşmelerine ilişkin Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği açıkça vurgulanmaktadır. Diğer taraftan, devre tatil sözleşmeleri ile dönemsel tatil hakkı, şahsi hak niteliğinde sunulabildiği gibi devre mülk hakkı veren sözleşmelerde olduğu gibi müşterek mülkiyet payına bağlı olarak aynı hak niteliğinde de sunulabilmektedir. Devre mülk hakkı 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 57 nci ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, uygulamada satıcılar söz konusu düzenlemenin getirdiği yükümlülüklerden kaçınmak amacıyla, dönem mülk, paylı mülkiyet, hisseli gayrimenkul satışı ve benzeri isimler altında müşterek mülkiyet payına bağlı olarak aynı hakka konu devre tatil satışı yapmakta ve hukuken devre mülk sözleşmesi niteliğini haiz olmayan sözleşmelerle devre mülk hakkı tanındığı algısı oluşturarak tüketici mağduriyetlerine neden olmaktadır. Bu çerçevede, tüketicilerin haklarının daha kapsamlı bir biçimde korunabilmesi amacıyla aynı hakka konu devre tatil sözleşmelerinin sadece Kat Mülkiyeti Kanununda belirtilen usul ve esaslar kapsamında devre mülk sözleşmesi şeklinde kurulması zorunlu kılınmaktadır. Ayrıca kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınması yasaklanarak, Kanunun getirdiği korumadan tüketicilerin yararlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, paravan şirketler kurularak tüketicilerin mağdur edilmesinin engellenmesi amacıyla devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanların devre mülk veya devre tatil satışı yapması yasaklanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle, tüketicinin devre tatil sözleşmesinden cayma hakkını daha kolay kullanabilmesi için getirilmiş olan cayma süresi içinde tüketiciden ödeme veya borçlandırıcı belge alma yasağı aynı hakka konu devre tatil sözleşmesi olan devre mülk sözleşmelerini de kapsayacak şekilde genişletilmek suretiyle, bu tür sözleşmelerde yoğunlaşan cayma hakkının kullanımına ilişkin sorunların azaltılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu amaç doğrultusunda söz konusu yasağın ihlali halinde, tüketicilere ödemelerinin derhal iade edileceği ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgenin tüketici yönünden geçersiz olacağı düzenlenmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, tüketicinin aynı hakka konu bir taşınmazın satış bedelini veya şahsi hakka konu taşınmazın kullanım hakkı bedelini önceden peşin veya taksitle ödemeyi, satıcı veya sağlayıcının da bedelin tamamen veya kısmen ödenmesinden sonra taşınmazı ya da kullanım hakkını tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendiği ön ödemeli devre tatil satışlarında yaşanan tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi, sistemin iyi işlememesi nedeniyle tamamlanamayan ve atıl halde kalan tesislerden dolayı yaşanan milli servet kaybının önlenmesi ve kaynakların daha sağlıklı yatırımlara yönlendirilmesi amacıyla ön ödemeli usulle devre mülk ve şahsi hakka konu devre tatil satışı yasaklanmakta ve bu tür satışlara ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan düzenlemeyle, halihazırda çok uzun süreler için kurulabilen şahsi hakka konu sözleşmelerde, zamanla tesisinin eskimesi, hizmetlerin beklenen nitelikte sunulmaması gibi sorunların sıklıkla yaşandığı göz önünde bulundurularak, şahsi hakka konu devre tatil sözleşmelerinde azami süre sınırı getirilmekte, bakım ve onarım işlemleri yapılmayan tesislerde tüketicilere ayıplı hizmet sunulmasının engellenmesi amaçlanmaktadır. Öte yandan yapılan düzenlemeyle getirilen on yıllık süre sınırının, Türk Borçlar Kanununun 347 nci maddesinde yer alan belirsiz süreli kira sözleşmelerinin 10 yılın dolmasının ardından feshedebileceğine ilişkin düzenlemedeki on yıllık süre ile paralellik arz edeceği değerlendirilmektedir.

Maddenin onuncu fıkrasında yapılan düzenlemeyle, tüketicilerin şahsi hakka konu devre tatil sözleşmelerinden kaynaklanan tatil hakkını kullanmadığında, sağlayıcının devre tatil ünitesinde üçüncü

kişilere tatil imkânı sunabildiği göz önüne alınarak, bu gibi bir durumda devre tatil hakkını belirli bir dönem için kullanmayacağını tatil hakkının başlayacağı günden en az doksan gün önce sağlayıcıya bildiren tüketicilerden, o dönem için herhangi bir isim altında aidat veya benzeri bir ücret veya bedel talep edilmesi yasaklanmaktadır.

Maddenin on birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, ön ödemeli devre tatil satışının yasaklanması sebebiyle yönetmelik yetkisine ilişkin hüküm değiştirilmektedir.

Madde 9- 21. yüzyıl, dijital ve yeşil dönüşümü küresel gündemin merkezine taşımıştır. Özellikle elektronik ürünlerde meydana gelen hızlı değişim ve dönüşüm karşısında sürdürülebilir ve etkin bir kaynak yönetimi için tasarruf odaklı bir tüketim anlayışının yerleşmesi gerekmektedir. Bu çerçevede 6502 sayılı Kanuna eklenen 57/A maddesi ile ekonomik ömrü tamamlanmamış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması hedeflenmektedir. Diğer taraftan yapılan düzenlemenin dış ticaret ve arz talep dengesi bakımından ülke ekonomimize olumlu katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Maddenin birinci fıkrası ile yenilenmiş ürünlerin tanımı yapılmaktadır. İkinci fıkrasında bu ürünlere asgari bir yıl garanti verilmesi zorunluğu getirilmekte, ayrıca özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartlarının kilometre, saat ve adet gibi başka bir ölçü birimi ile belirlenebilmesine ilişkin Ticaret Bakanlığına yetki verilmektedir. Üçüncü fıkra da özellikle kullanılmış cep telefonu, bilgisayar ve tablet gibi yönetmelikle belirlenecek ürünlerde tüketicilerin daha güvenli alışveriş yapmalarını sağlamak amacıyla bu tür ürünlerin yenilenmiş ürün olarak satılabilmesi için nitelikleri Ticaret Bakanlığınca belirlenen ve yetkilendirilen yenileme merkezlerinde yenilenmesi şartı getirilmektedir. Dördüncü fıkra da yenileme merkezlerine Bakanlıktan yetki belgesi alma zorunluluğu getirilmektedir. Beşinci fıkra da yenileme işlemi yapılacak kullanılmış cep telefonu gibi ürünlerin Merkezi Cihaz Kayıt Sistemine kayıtlı ve kullanılmış olup olmadığının tespitine ilişkin Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kayıtlarından doğrulama yapılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Altıncı fıkrasında ise yenilenmiş ürün, yenileme merkezi ve diğer uygulama usul ve esaslarına ilişkin hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 10- 6502 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ibare ile tüketicilerin, firmaların doğru ve güncel yetkili servis istasyonu bilgilerine ulaşabilmeleri, herhangi bir aldatıcı uygulama nedeniyle mağdur olmamaları amacıyla üretici ve ithalatçılara, tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgilerini Ticaret Bakanlığınca kurulan sisteme kaydetme zorunluluğu getirilmektedir.

Beşinci fıkraya eklenen cümle ile yetkili servis istasyonları dışında tüketicilere hizmet sunan özel servis istasyonlarının yetkili servis istasyonu algısı oluşturacak şekilde hizmet vermesinin önlenmesini teminen özel servis istasyonlarına servis fişi, tabela ve broşür gibi her türlü tanıtım ve faaliyetlerinde “özel servis” ibaresi kullanma zorunluluğu getirilmektedir.

58 inci maddenin birinci fıkrası malın kullanım ömrü boyunca satış sonrası hizmet verilmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak uygulamada garanti süresi bittikten sonra yedek parçanın temin edilememesi, servis istasyonunun bulunmaması gibi sebeplerle satış sonrası hizmetin vermediği ve tüketicilerin mağduriyet yaşadığı durumlar oluşabilmektedir. Bu mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla değiştirilen yedinci fıkra ile tüketicilere, üretici ve ithalatçılardan Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin sağlanmaması durumunda zararın tazminini talep etme hakkı getirilmektedir.

Maddeye eklenen sekizinci fıkra ile satış sonrası hizmet sunulması zorunlu olan mallar, asgari servis istasyonu sayısı, servis istasyonlarının sorumlulukları ve azami tamir sürelerinin yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 11- 6502 sayılı Kanununun 63 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle Reklam Kurulu Başkanının toplantıya katılmadığı hallerde ilgili genel müdür yardımcısının Kurula başkanlık yapacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 12- Tüketici uyuşmazlıklarının adil, hızlı, basit ve olabilecek en az masrafla çözüme bağlanması amacıyla kolay ulaşılabılır şekilde yargı dışı karar merci olarak tüketici hakem heyetleri teşkil edilmiştir. Tüketici hakem heyetleri kuruldukları 1995 yılından bugüne yaklaşık 16 milyon başvuruyu karara bağlayarak ülkemiz yargı teşkilatının üzerindeki iş yükünü önemli ölçüde azaltmıştır. Tüketici hakem heyetlerinin, işlem yoğunluğu, usul ekonomisi ve benzeri hususlar göz önünde bulundurulabilir erişilebilir, hakkaniyetli ve kaliteli hizmet sunumu, personel ve kaynakların etkin kullanımı, ihtisaslaşma ölçeğinden azami faydalanma gibi amaçlarla yetki alanları ile iş bölümünün yeniden belirlenmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda, 6502 sayılı Kanununun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle Ticaret Bakanlığına tüketici hakem heyetlerini oluşturmanın yanı sıra bunların yetki alanları ile iş bölümünü belirlemeye yönelik yetki verilmektedir.

Madde 13- 6502 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2022 yılı için 10.280 Türk Lirasının altındaki uyuşmazlıklara ilçe tüketici hakem heyetleri, 10.280 Türk Lirası ile 15.430 Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklara ise büyükşehir statüsünde bulunan illerdeki il tüketici hakem heyetleri bakmaktadır. Bu durum ilçe tüketici hakem heyetlerinde başvuru yoğunluğunun daha fazla olmasına ve büyükşehir olan illerdeki il tüketici hakem heyetlerinin hedeflenen verimlilikte çalışmamasına neden olduğundan birinci fıkrada yapılan değişiklikle tüketici hakem heyetlerinin iş durumu dikkate alınarak verimli ve etkin çalışmasının sağlanması amacı ile düzenleme yapılmaktadır.

Diğer taraftan, 2022 yılı itibarıyla değeri 15.430 Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetleri görevli iken; yapılan değişiklikle daha fazla sayıda uyuşmazlığın hızlı, basit ve olabilecek en az masrafla çözüme bağlanması amacıyla parasal değer 30.000 Türk Lirasına yükseltilmektedir.

Tüketici hakem heyeti yetki alanlarının yeniden belirlenmesi sonrasında tüketici hakem heyetlerinin erişilebilir olması büyük önem arz etmektedir. Bunu teminen üçüncü fıkrada yapılan değişiklikle, tüketicinin yerleşim yeri veya tüketici işleminin yapıldığı yerde tüketici hakem heyetinin bulunmaması halinde tüketicinin herhangi bir hak kaybına uğramadan o yer kaymakamlıklarına başvuru yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır. Yapılan bu başvurular, kaymakamlıklarca gereği yapılmak üzere yetkili tüketici hakem heyetine iletilecektir.

Dördüncü fıkrada yapılan değişiklik ile tüketici hakem heyetlerine yapılan başvurularda esas alınan parasal sınırlarda her yıl yapılacak yeniden değerlemelerde bin Türk Lirasının küsurunun dikkate alınmaması düzenlenmektedir.

Madde 14- 6502 sayılı Kanununun 70 inci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilen birinci cümlesi ile tüketici hakem heyetleri tarafından verilen kararların bağlayıcılığının il ya da ilçe tüketici hakem heyeti olması bakımından farklılık bulunmadığından, anılan cümlede yer alan “il ve ilçe” ifadesi metinden çıkarılmaktadır.

640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 40/A maddesi uyarınca 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesinin uygulanmaya başlanması neticesinde tüketici hakem heyetlerinin bilgi ve belge isteme yazıları ile diğer yazışmalarının ve kararlarının görülen uyuşmazlığın tarafları veya vekillerine elektronik ortamda tebliğine olanak sağlanmıştır. Bu kapsamda hem posta yolu ile tebligat yapılması sırasında yaşanan aksaklıkların giderilmesi ve beklenen sürelerin kısaltılması hem de tüketici hakem heyetlerinin posta/tebligat

giderlerinin azaltılması sağlanmıştır. Bu alanda bir yılda yaklaşık 10 milyon Türk Lirası tasarruf yapılmıştır. Bu kapsamda, ikinci fıkrada yapılan değişiklik ile 640 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede yer verilen düzenlemenin 6502 sayılı Kanuna aktarılması amaçlanmaktadır.

Halihazırda taraflar, tüketici hakem heyeti kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilmektedir. Üçüncü fıkrada yapılan değişiklikle, itirazın tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki mahkemeye yapılmasının yanında tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinin de yetkili olması düzenlenmektedir. Böylece itiraz sürecinde tüketicilerin tüketici mahkemesine erişiminin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

6502 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinde tüketici hakem heyetlerinin önlerine gelen uyuşmazlıkları incelerken her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan isteyebileceği hükme bağlanmıştır. İstenilen bilgi ve belgelerin sunulmaması halinde dosyadaki mevcut bilgi ve belgeler üzerinden karar verilmektedir. Uygulamada eksik bilgi ve belge verilmesi ya da hiç belge verilmemesi halinde hakem heyetlerine başvuran ve satıcı/sağlayıcılar karşısında asimetrik bilgiye sahip olan tüketiciler mağdur olabilmektedir. Zira hakem heyetlerinin dosyanın mevcut durumu üzerinden tüketici lehine karar verdiği durumlarda ilgili karara itiraz üzerine mahkemede tüketici hakem heyetinin elindeki bilgi ve belge haricinde ek bilgi ve belgelerle inceleme yapılması sağlanmakta ve bu durumda satıcı/sağlayıcı lehine hakem heyeti kararı iptal edilebilmektedir. Tüketici bu durumda yargılama giderleri ile vekâlet ücretinin ödenmesi zorunluluğuyla karşı karşıya kalmaktadır. Bütün bu sorunları bertaraf etmek amacıyla altıncı fıkrada yapılan değişiklik ile mevcut olduğu halde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali halinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekalet ücretine hükmedilmeyeceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 15- “Ceza hükümleri” başlıklı 77 nci maddede yapılan değişikliklerle, Kanuna aykırılık halleri için öngörölmüş bazı idari para cezaları, fiilin ağırlığı, failin kusuru ve ekonomik durumu dikkate alınarak ve orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmektedir.

Madde 16- 6502 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile idari yaptırım kararı verilmesi ve uygulanmasına ilişkin bürokrasinin azaltılması ve sürecin kısaltılması, idari yaptırımlara karşı kanun yoluna başvuru halinde yargı sürecine ilişkin idarenin işlemleri hızlı ve etkin bir şekilde yürütmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi için 6502 sayılı Kanuna eklenen geçici maddenin;

Birinci fıkrasında, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanacağı belirtilmektedir. Ancak bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve hâlen geçerli olan belirsiz süreli sözleşmelerin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmayacaktır.

İkinci fıkrasına göre, halen inşaatı devam eden devre tatil projelerinin tamamlanabilmesi ve bu projelerde devre tatil satın almış olan tüketicilerin mağduriyet yaşamalarının engellenmesi amacıyla bu maddenin yayımı tarihinden önce yapı ruhsatı alınmış olan taşınmazlarda 50 nci maddenin mülga sekizinci fıkrası kapsamında tüketicilerin tüm ödemelerinin teminat altına alınmış olması şartıyla bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 3 yılı geçmemek üzere mevcut yapı ruhsatı geçerlilik tarihi süresince tüketicilere yönelik olarak devre mülk veya en fazla on yıl süreli şahsi hakka dayalı devre tatil satışı yapılabilecektir. Ancak, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun sekizinci bölümü hükümleri

kapsamında kurulan devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, tüketicilerle müşterek mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kurulamayacaktır.

Üçüncü fıkrasında, bu maddenin yayımı tarihinden önce kurulan devre tatil sözleşmeleri ile ikinci fıkra kapsamında kurulan sözleşmeler hakkında bu maddenin yayımlandığı tarihten önceki Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca bu sözleşmeler hakkında, söz konusu hükümlerle birlikte bu Kanunun 8 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin onuncu fıkrası hükmü de uygulanacaktır.

Dördüncü fıkrasına göre, tüketici hakem heyetleri ile tüketici mahkemelerinin görev alanındaki parasal sınırlar değiştirildiği için göreve ve yetkiye ilişkin yeni düzenlemelerin derhal uygulanması yerine, tüketici hakem heyetlerine başvuru yapıldığı ve tüketici mahkemelerinde dava açıldığı tarihteki göreve ilişkin hükümlerin uygulanması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 18- Yürürlük maddesidir.

Madde 19- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No: 2/4260
Karar No: 20*

14/03/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4260 esas numaralı, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 09/03/2022 tarihinde yaptığı 21'inci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Manisa Milletvekili İsmail BİLEN ile 29 Milletvekili tarafından 08/03/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4260 esas numaralı "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 09/03/2022 tarihinde yaptığı 21'inci Birleşiminde Manisa Milletvekili İsmail BİLEN ile Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Türkiye Sigorta Birliği, Tüketici Örgütleri Federasyonu, Tüketici Hakları Derneği, Tüketicileri Koruma ve Eğitim Vakfı, Devremülk ile Devre Tatil Yatırımcıları ve Pazarlamacıları Derneği, Türkiye Bankalar Birliği, TOBB ile MÜSİAD temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Tüketicinin korunması kavramı 1960'lı yıllardan sonra dünyada ivme kazanmış, ülkemizde de 1982 Anayasasının 172'nci maddesi ile Devlete tüketicileri koruyucu tedbirleri alma görevi verilmiştir. Değişen ve gelişen satış teknikleri ile büyüyen ve kurumsallaşan firmalar karşısında uygulanan genel hukuk kurallarının, tüketicileri koruma konusunda yetersiz kalması nedeniyle ülkemizde ilk defa 1995 yılında 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile tüketicileri koruma altına alan özel bir yasal düzenleme hayata geçirilmiştir. Bahse konu Kanunda 2003 yılında kapsamlı bir değişikliğe gidilerek tüketicilere yeni haklar sağlanmış, 2014 yılında ise söz konusu Kanun yürürlükten kaldırılarak tüketicilerin korunma alanını genişleten 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Ancak, tüketicinin korunması konusunun çok dinamik bir alan olması, ülkemizde ve dünyada ticaret hayatında yaşanan hızlı değişim nedeniyle 6502 sayılı Kanunda da değişiklik ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bu çerçevede hazırlanan Kanun Teklifi ile tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesi ile orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek ceza sisteminin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, tüketici ve konut kredilerinde tüketicilere ihtiyaç duymadıkları sigorta ve diğer yan ürün ve hizmetlerin kredi kullanım şartı olarak sunulmasının sınırlandırılması, kredili mevduat hesabı, kredi kartı gibi belirsiz süreli tüketici kredilerinde faiz oranında tüketici lehine değişikliklerin derhal uygulanabilmesi, tüketici kredilerinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi halinde bildirim aranmaksızın cayma hükümlerinin uygulanarak tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesi ile kredi nedeniyle katlandıkları maliyetin azaltılmasına yönelik düzenleme yapılması ve taksitle satış sözleşmelerinde temerrüt durumunda kalan borcun tümünün muaccel kılınmasına ilişkin koşullar Türk Borçlar Kanunuyla uyumlu ve tüketici lehine olacak şekilde değiştirilmektedir.

Mesafeli sözleşmelerin büyük bir kısmının e-ticaret platformu olarak faaliyet gösteren aracı hizmet sağlayıcılar üzerinden gerçekleştirilmekte olduğu hususu da dikkate alınarak bunların aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelerden dolayı tüketicilere karşı sorumlulukları düzenlenmekte, ön ödemeli olarak satılan konutların sözleşmede belirlenen tarihte tüketicilere teslim edilmesi zorunlu hale getirilmekte, büyük ölçekli konut projelerinde inşaatın tamamlanması çok uzun süreler alabildiği için ön ödemeli olarak satılan konutların tüketicilere azami teslim süresi kırk sekiz aya çıkarılmakta ve devre tatil satışlarında yaşanan mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla devre tatil sözleşmelerinin kapsamı ile düzenlenme usul ve esasları açıklığa kavuşturulmakta, ön ödemeli devre tatil satışı yasaklanmakta ve şahsi hakka konu devre tatile ilişkin süre sınırı getirilmektedir.

Ekonomik ömrü tamamlanmamış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması hedeflenmekte, servis istasyonlarına ilişkin yetkili ve özel servis ayırımının tüketicileri bilgilendirecek şekilde yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmakta olup garanti süresi bittikten sonra yedek parçanın temin edilememesi, servis istasyonunun bulunmaması gibi sebeplerle satış sonrası hizmetin verilmediği durumlarda tüketicilere, üretici ve ithalatçıdan zararının tazmin edilmesini talep edebilme hakkı getirilmektedir.

Tüketici uyuşmazlıklarının adil, hızlı, basit ve en düşük kaynakla çözümü için kolay ulaşılabılır yargı dışı karar merci olarak kurulan tüketici hakem heyetlerinde etkinlik ve verimliliği arttıracak ve daha fazla tüketici işlemini kapsayacak düzenlemeler yapılmakta, Kanuna aykırılık halleri için öngörülmuş bazı idari para cezaları, fiilin ağırlığı, failin kusuru ve ekonomik durumu dikkate alınarak ve orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmektedir.

2. Teklifin İçeriği

2/4260 esas numaralı Kanun Teklifiyle,

➤ 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda yapılan düzenlemeyle, taksitli satış sözleşmelerinde tüketicinin temerrüde düşmesi halinde kalan borcun tamamının muaccel hale gelmesine ilişkin olarak tüketiciye daha fazla koruma sağlayan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa uyumlu olacak şekilde değişiklik yapılması,

➤ Cayma süresi içerisinde kredi borcunun tamamını erken ödeyen tüketicilerin de cayma hakkını kullandıkları kabul edilerek, iadesi gerekli ücretlerin de iadesinin sağlanması ve tüketicilerin ekonomik menfaatinin korunmasına ilişkin değişiklik yapılması,

➤ Kredi kartı veya kredili mevduat hesabı gibi belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun sözleşme değişikliklerine ilişkin maddesiyle uygulama birliğinin sağlanması ve faiz oranındaki indirimin tüketici lehine olması nedeniyle yürürlüğe girmesi için otuz gün öncesinde bildirim yapılması şartının kaldırılarak söz konusu şart sadece faiz oranı artırımını kapsayacak şekilde değiştirilmesi,

➤ 6502 sayılı Kanunun tüketici kredilerine sigorta yaptırılmasını düzenleyen 29 uncu maddesinde değişiklik yapılması ve kredi bağlantılı sigortanın kredi ile bir paket oluşturacak şekilde tüketiciye sunulabilmesi için sigortasız kredi seçeneğinin de tüketiciye teklif edilmesi zorunluluğu getirilmesi,

➤ Konut finansmanı kapsamında kredi bağlantılı sigortanın kredi ile bir paket oluşturacak şekilde tüketiciye sunulabilmesi için sigortasız kredi seçeneğinin de tüketiciye teklif edilmesi zorunluluğu getirilmesi,

➤ Konut finansmanı sözleşmesi kurulmasının kredi ile ilgili olanlar hariç olmak üzere yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanmasının yasaklanması,

➤ Kanunda ön ödemeli konutların azami teslim süresi belirlenmesine karşın sözleşmede belirlenen teslim tarihine uyulmasının zorunlu hale getirilmesi ve büyük ölçekli ön ödemeli konut projelerinde ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresinin kırk sekiz aya çıkarılması,

➤ 6502 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yapılan değişiklik ile başta mobilya olmak üzere niteliği itibarıyla farklılık arz edebilen ve tüketicilerin özel istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan malların tesliminin, tüketicinin bilgilendirilmesi ve onayı ile mesafeli sözleşmelerde genel kural olan otuz günde teslim veya ifa edilme yükümlülüğünden istisna tutulması,

➤ E-ticaret sektöründe yaşanan değişim dikkate alınarak platformlar aracılığı ile tüketicilerin taraf olduğu mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak aracı hizmet sağlayıcılara sorumluluklar getirilmesi,

➤ Devre mülk hakkının 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 57 nci ve devamı maddelerinde düzenlendiği, uygulamada satıcılar tarafından söz konusu düzenlemenin getirdiği yükümlülüklerden kaçınmak amacıyla, dönem mülk, paylı mülkiyet, hisseli gayrimenkul satışı ve benzeri isimler altında müşterek mülkiyet payına bağlı olarak aynı hakka konu devre tatil satışı yapıldığı ve hukuken devre mülk sözleşmesi niteliğini haiz olmayan sözleşmelerle devre mülk hakkı tanındığı algısı oluşturarak tüketici mağduriyetlerine neden olduğu, tüketicilerin haklarının daha kapsamlı bir biçimde korunabilmesi amacıyla aynı hakka konu devre tatil sözleşmelerinin sadece Kat Mülkiyeti Kanununda belirtilen usul ve esaslar kapsamında devre mülk sözleşmesi şeklinde kurulmasının zorunlu kılındığı,

➤ Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınmasının yasaklanarak Kanunun getirdiği korumadan tüketicilerin yararlanmasının amaçlandığı, paravan şirketler kurularak tüketicilerin mağdur edilmesinin engellenmesi amacıyla devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanların devre mülk veya devre tatil satışı yapmasının yasaklanması,

➤ Tüketicinin devre tatil sözleşmesinden cayma hakkını daha kolay kullanabilmesi için getirilmiş olan cayma süresi içinde tüketiciden ödeme veya borçlandırıcı belge alma yasağının aynı hakka konu devre tatil sözleşmesi olan devre mülk sözleşmelerini de kapsayacak şekilde genişletilmek suretiyle bu tür sözleşmelerde yoğunlaşan cayma hakkının kullanımına ilişkin sorunların azaltılması ve bu amaç doğrultusunda söz konusu yasağın ihlali halinde, tüketicilere ödemelerinin derhal iade edilmesi ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgenin tüketici yönünden geçersiz olması,

➤ Ön ödemeli devre tatil satışlarında yaşanan tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi, atıl kalan tesislerden dolayı yaşanan milli servet kaybının önlenmesi ve kaynakların daha sağlıklı yatırımlara yönlendirilmesi amacıyla ön ödemeli usulle devre mülk ve şahsi hakka konu devre tatil satışı yasaklanması ve bu tür satışlara ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılması,

➤ Şahsi hakka konu devre tatil sözleşmelerinde azami süre sınırı getirilmesi, bakım ve onarım işlemleri yapılmayan tesislerde tüketicilere ayıplı hizmet sunulmasının engellenmesi,

➤ Tüketicilerin şahsi hakka konu devre tatil sözleşmelerinden kaynaklanan tatil hakkını kullanmadığında, sağlayıcının devre tatil ünitesinde üçüncü kişilere tatil imkânı sunabildiği göz önüne alınarak, devre tatil hakkını belirli bir dönem için kullanmayacağını tatil hakkının başlayacağı günden en az doksan gün önce sağlayıcıya bildiren tüketicilerden, o dönem için herhangi bir isim altında aidat veya benzeri bir ücret veya bedel talep edilmesinin yasaklanması,

➤ Ön ödemeli devre tatil satışının yasaklanması sebebiyle yönetmelik yetkisine ilişkin hükmün değiştirilmesi,

➤ 6502 sayılı Kanuna eklenen 57/A maddesi ile ekonomik ömrü tamamlanmamış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması,

➤ Yenilenmiş ürünlerin tanımı yapılmak suretiyle bu ürünlere asgari bir yıl garanti verilmesi zorunluğu getirilmesi, ayrıca özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartlarının kilometre, saat ve adet gibi başka bir ölçü birimi ile belirlenebilmesine ilişkin Ticaret Bakanlığına yetki verilmesi,

➤ Kullanılmış cep telefonu, bilgisayar ve tablet gibi yönetmelikle belirlenecek ürünlerde tüketicilerin daha güvenli alışveriş yapmalarını sağlamak amacıyla bu tür ürünlerin yenilenmiş ürün olarak satılabilmesi için nitelikleri Ticaret Bakanlığınca belirlenen ve yetkilendirilen yenileme merkezlerinde yenilenmesi şartı getirilmesi,

➤ Yenileme merkezlerine Bakanlıktan yetki belgesi alma zorunluluğu getirilmesi,

➤ Yenileme işlemi yapılacak kullanılmış cep telefonu gibi ürünlerin Merkezi Cihaz Kayıt Sistemine kayıtlı ve kullanılmış olup olmadığının tespitine ilişkin Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kayıtlarından doğrulama yapılmasına yönelik düzenleme yapılması,

➤ Yenilenmiş ürün, yenileme merkezi ve diğer uygulama usul ve esaslarına ilişkin hususların yönetmelikle düzenlenmesi,

➤ Tüketicilerin, firmaların doğru ve güncel yetkili servis istasyonu bilgilerine ulaşabilmeleri, herhangi bir aldatıcı uygulama nedeniyle mağdur olmamaları amacıyla üretici ve ithalatçılara, tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgilerini Ticaret Bakanlığınca kurulan sisteme kaydetme zorunluluğu getirilmesi,

➤ Yetkili servis istasyonları dışında tüketicilere hizmet sunan özel servis istasyonlarının yetkili servis istasyonu algısı oluşturacak şekilde hizmet vermesinin önlenmesini teminen özel servis istasyonlarına servis fişi, tabela ve broşür gibi her türlü tanıtım ve faaliyetlerinde "özel servis" ibaresi kullanma zorunluluğu getirilmesi,

➤ Tüketicilere, üretici ve ithalatçılardan Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin sağlanmaması durumunda zararın tazminini talep etme hakkı getirilmesi,

➤ Reklam Kurulu Başkanının toplantıya katılmadığı hallerde ilgili genel müdür yardımcısının Kurula başkanlık yapacağına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Ticaret Bakanlığına tüketici hakem heyetlerini oluşturmanın yanı sıra bunların yetki alanları ile iş bölümünü belirlemeye yönelik yetki verilmesi,

➤ Tüketici hakem heyetlerinin iş durumu dikkate alınarak verimli ve etkin çalışmasının sağlanması amacı ile düzenleme yapılması,

➤ Tüketicinin yerleşim yeri veya tüketici işleminin yapıldığı yerde tüketici hakem heyetinin bulunmaması halinde tüketicinin herhangi bir hak kaybına uğramadan o yer kaymakamlıklarına başvuru yapılabilmesine imkan sağlanması,

➤ İtirazın tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki mahkemeye yapılmasının yanında tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinin de yetkili olması ve itiraz sürecinde tüketicilerin tüketici mahkemesine erişiminin kolaylaştırılmasının amaçlanması,

➤ Tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali halinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekalet ücretine hükmedilmeyeceğine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Kanuna aykırılık halleri için öngörülmuş bazı idari para cezalarının, fiilin ağırlığı, failin kusuru ve ekonomik durumu dikkate alınarak ve orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlenmesi,

➤ İdari yaptırım kararı verilmesi ve uygulanmasına ilişkin bürokrasinin azaltılması ve sürecin kısaltılması, idari yaptırımlara karşı kanun yoluna başvuru halinde yargı sürecine ilişkin idarenin işlemleri hızlı ve etkin bir şekilde yürütmesine ilişkin değişiklik yapılması,

➤ Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi için 6502 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile bazı düzenlemeler yapılması,

öngörülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Tüm dünyada tüketimin hızla artmasıyla beraber tüketici ve üretici arasındaki anlaşmazlıkların çözüme ulaştırılması, tüketicilerin karşılaşması olası zararların önüne geçilmesi gibi amaçlarla tüketicinin korunmasına yönelik adımlar atıldığı,

➤ Anayasa'mızın 172'nci maddesinde yer alan "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder." hükmüyle anayasal güvenceye alınan tüketicinin korunması hususunun 1995 yılında çıkarılan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'la özel bir yasa olarak düzenlendiği,

➤ Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında tüketicinin korunmasına ilişkin olarak ülkemizin mevzuat konusunda tam uyum sağladığının vurgulandığı,

➤ Tüketicinin korunmasına yönelik yasal mevzuatın öncelikli amacının toplum yararının gözetilmesi olduğu,

➤ 2021 yılında, tüketiciler ile satıcı veya sağlayıcılar arasında yaşanan uyuşmazlıkların çözüme ulaştırılması için tüketici hakem heyetlerine 537.479 başvuru yapıldığı ve bu başvuruların ekonomik değerinin ise 870 milyon TL'ye ulaştığı,

➤ Teklif ile taksitle satış sözleşmelerinde tüketici lehine düzenlemeler yapıldığı,

➤ Ülkemizin e-ticaret hacminin salgının etkisiyle büyük bir ivme kazandığı ve bu çerçevede 2020 yılında e-ticaret hacminin yüzde 66 artışla 226 milyar TL'ye ulaşırken 2021 yılının ilk altı ayı itibarıyla bu artış oranının yüzde 76'ya yükseldiği,

➤ Hem döngüsel ekonominin güçlendirilmesi hem de tasarrufun teşvik edilmesi açısından yenilenmiş ürünlere ilişkin düzenlemenin ülkemizin yeşil kalkınma devrimine büyük katkılar sağlayacağı

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi Manisa Milletvekili İsmail BİLEN tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Kültürümüzün ve geleneğimizin satıcılara; ayıplı mal satılmaması, malın reklamı yapılırken dürüst davranılması gibi çeşitli sorumluluk ve mükellefiyetler yüklediği,

➤ Teklif ile tüketicilerin daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması ve tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesinin amaçlandığı,

➤ Tüketici Hakem Heyetlerinde etkinlik ve verimliliğin artırılması, tüketici ve konut kredilerinde tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesinin kolaylaştırılıp kredi nedeniyle katlandıkları maliyetlerin azaltılması, internet ortamındaki aracı hizmet sağlayıcıların tüketicilere karşı sorumluluklarının belirlenmesi, devre tatil satışlarında yaşanan mağduriyetlerin önlenmesi, ekonomik ömrü tamamlanmış ürünlerin donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar ekonomiye kazandırılması yönünde düzenlemeler getirildiği,

➤ Tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesiyle orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek ceza sisteminin yeniden düzenlenmesinin amaçlandığı,

➤ Tüketici ve konut kredilerinde tüketicilere ihtiyaç duymadıkları, sigorta ve diğer yan ürün ve hizmetlerin kredi kullanım şartı olarak sunulmasının sınırlanması, kredi mevduat hesabı, kredi kartı gibi belirsiz süreli tüketici kredilerinde faiz oranında tüketici lehine değişikliklerin derhâl uygulanabilmesi, tüketici kredilerinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi hâlinde bildirim aranmaksızın cayma hükümlerinin uygulanarak tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesiyle kredi nedeniyle katlandıkları maliyetlerin azaltılmasının hedeflendiği,

➤ Mesafeli sözleşmelerin büyük bir kısmının e-ticaret platformu olarak faaliyet gösteren aracı hizmet sağlayıcıları üzerinden gerçekleştirilmekte olduğu hususu da dikkate alınarak bunlara aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelerden dolayı tüketici lehine bazı yükümlülükler getirildiği,

➤ Mevcut sözleşmelerin zaten tarafları bağladığı ve süre bulunduğu, ancak bazı büyük projelerde olağanüstü sebepler nedeniyle gecikmeler yaşandığı ve Bakanlıkça re'sen inceleme sonucunda firmalara büyük cezalar verildiği ve yapılan düzenleme ile projelerin akamete uğramamasının amaçlandığı, ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Görüşülmekte olan Teklifte tüketicileri korumaya yönelik önemli düzenlemelere yer verildiği,

➤ Teklifin 7'nci maddesinde tüketici lehine olmayan bir düzenleme yapıldığı, özel üretime tabi ürünlerde teslim süresi olan otuz güne istisna getirildiği ve bir üst sınır belirlenmediği,

➤ Teklifin 15'inci maddesinde Reklam Kuruluna ticari reklamlarla ilgili kurallara aykırı reklamlara -bunun mümkün olmaması hâlinde- tüm internet sitesine erişim engeli kararı alma yetkisinin doğru bir düzenleme olmadığı ve bu yetkinin suiistimal edilebileceği,

➤ Reklam işlerinin sosyal medyada da yer almasından dolayı sosyal medya sitelerine veya benzeri sitelere erişime kısmi engellenmeler getirilebileceği,

➤ Düzenleme ile haksız veya zararlı reklamların engellenmesinin amaçlandığı, muhabata ulaşılmasında zorluklar yaşandığı ve muhatap bulunamadıktan sonra siteye erişimle ilgili müeyyidenin uygulanacağı,

➤ Müteahhitlerin teslim sürelerine uymaması nedeniyle konut mağdurları sayısının artmaması amacıyla ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresinin mevcut düzenlemede de yer aldığı şekliyle 36 ay olarak düzenlenmesi gerektiği,

➤ Konutlarla ilgili olarak her daire başına dairelerin nispi olarak değerlendirilmesi talebinin içinden çıkılmaz bir hale ve çeşitli suistimallere yol açabileceği,

➤ Yenilenmiş ürünlerde garanti süresinin iki yıl olması gerektiği,

➤ Bazı emtialara iki yıllık garanti getirilmesi durumunda kurulan işletmelerden verim alınmayacağı,

➤ Yasa gereği tüketici örgütlerine, tüketici mahkemelerinde açtıkları davalarda vergilerden, harçlardan muaf olma imkânı sağlandığı, idari mahkemelerde açtıkları davalarda benzer muafiyetlerin sağlanmasına ilişkin düzenleme yapılması gerektiği,

➤ İdari mahkemelere tanınacak muafiyetin yargının iş yükünü oldukça arttıracağı,

➤ Veri ticaretinin, düzenlenmesi gereken önemli bir alan olduğu, vatandaşların kişisel verileriyle ilgili kaygı taşıdığı ve dijitalleşen ve mesafeli satışların bu kadar ön plana çıktığı günümüzde kişisel verilerin korunması üzerinde özellikle durulması gerektiği,

- Yetkili servislere yönelik denetim ve kontrolün yetersiz olduğu,
- Reklam çalışmalarında tüketici örgütlerinden temsilci alınmasının hakkaniyetli hâle getirilmesi gerektiği,
- Sayaçlar, taahhütlü abonelik sözleşmeleri, cep telefonu hatlarının tekrar açılması, cezai şartlar ve caydırma bedeli gibi konularda yaşanan sıkıntıların çözülmesi ve mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla ilgili idarelerce bazı çalışmaların yürütüldüğü,
- Kargo ve kurye şirketlerinin getirdiği ürünlerin süresi içinde gelmemesi, ürünün bozulması ya da ayıplı, olumsuz bir ürünün gelmesi hâlinde sorumlulukları olması gerektiği, belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü Avni DİLBER, Tüketici Konfederasyonu Ankara Temsilcisi Mehmet ALTIPARMAK, Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı Turhan ÇAKAR, Türkiye Tüketicileri Koruma ve Eğitim Vakfı Başkanı Bayram KISIKLI, Devre Mülk ile Devre Tatil Yatırımcıları ve Pazarlamacıları Derneği adına Ali SARIGÜL, TOBB Türkiye E-Ticaret Meclisi Başkanı Ozan ACAR, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi Oğulcan TOZLU ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet Dairesi Başkanı Bahadır Aziz SAKİN tarafından yapılan açıklamalarda;

- Kanun Teklifi ile;
  - Tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınmasının,
  - Tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılmasının,
  - Tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesinin,
  - Orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek ceza sisteminin yeniden düzenlenmesinin amaçlandığı,
- Teklifte; taksitle satış sözleşmeleri, tüketici kredileri, konut finansmanı sözleşmeleri, ön ödemeli konut sözleşmeleri, mesafeli sözleşmeler, devre tatil sözleşmeleri, yenilenmiş ürünler, satış sonrası hizmetler, Reklam Kurulu, Tüketici Hakem Heyetleri ile ceza hükümlerinde önemli değişiklikler öngören düzenlemelere yer verildiği,
- Taksitle satış sözleşmelerinde; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa uyumlu olacak şekilde tüketicinin kalan borcunun tümünün ifasının talep edilmesi için ilgili fıkra yer alan diğer şartların yanı sıra "kalan borç" yerine "sözleşmede yer alan bedelin" dikkate alınmasına yönelik tüketici lehine düzenleme yapıldığı,
- Tüketici kredilerinde; borcunun tamamını 14 günlük cayma süresi içinde ödeyen tüketicilerin bildirim aranmaksızın Kanunun cayma hakkına ilişkin tanıdığı haklardan yararlanması amacıyla düzenleme yapıldığı,
- Kredi kartı veya kredili mevduat hesabı gibi belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde, faiz oranındaki indirimin tüketici lehine olması nedeniyle yürürlüğe girebilmesi için otuz gün öncesinde bildirim yapılması şartı kaldırılarak, söz konusu şartın sadece faiz oranı artırımını kapsayacak şekilde değiştirildiği,
- Sigortalı ve sigortasız kredi seçeneğini sunulması şartı ile tüketicilere kendileri için en avantajlı kredi seçeneğini tercih edebilme imkanı sağlandığı,
- Tüketici kredisi sözleşmesi kurulmasının kredi ile ilgili olanlar hariç olmak üzere yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanmasının yasaklandığı,

- Konut finansmanı sözleşmelerinde de sigortalı ve sigortasız kredi seçeneğinin sunulması şartı ile tüketicilere kendileri için en avantajlı kredi seçeneğini tercih edebilme imkanı sağlandığı,
- Konut finansmanı sözleşmesi kurulmasının koşulu olarak tüketicilere kredi ile ilgili olanlar dışında yan finansal ürün ve hizmet satın alma zorunluluğunun yasaklandığı,
- Ön ödemeli konut satışında, tüketicilere satılan konutun azami teslim süresinin otuz altı aydan kırk sekiz aya çıkarıldığı,
- Niteliği itibarıyla farklılık arz edebilen ve tüketicilerin özel istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan malların tesliminin, genel kural olan otuz günde teslim veya ifa edilme yükümlülüğünden istisna tutulmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,
- Mesafeli sözleşmelerde, aracı hizmet sağlayıcılara tüketicilerin bildirim ve taleplerini iletebilecekleri ve söz konusu hususları takip edebilecekleri kesintisiz bir sistemi kurma yükümlülüğü getirildiği,
- Aracı hizmet sağlayıcıların mesafeli sözleşmelerin bedel tahsilatına da aracılık etmeleri durumunda, bedel kendilerinde kaldığı sürece teslim veya ifa ile cayma hakkının kullanımında satıcı veya sağlayıcı ile birlikte tüketicilere karşı sorumlu olduklarına ilişkin düzenleme yapıldığı,
- Ön ödemeli yöntemle devre mülk ve şahsi hakka konu devre tatil satışı yasaklandığı ve böylece, tüketicilere sadece tamamen bitmiş ve işletilmeye hazır olan tesislerin satışının yapılmasının sağlandığı,
- Devre tatil satışının finansal kiralama yoluyla yapılması durumunda da devre tatil sözleşmelerine ilişkin Kanun hükümlerinin uygulanacağı,
- Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği şeklinde devre tatil hakkı tanınmayacağına ilişkin düzenlemeye gidildiği,
- Yapılan düzenleme ile devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanların devre mülk veya devre tatil satışı yapamayacağı,
- Cayma süresi içinde tüketiciden ödeme veya borçlandırıcı belge alma yasağı devre mülk sözleşmelerini de kapsayacak şekilde genişletildiği,
- Şahsi hakka konu devre tatil sözleşmelerinde 10 yıllık azami süre sınırı getirildiği,
- Tüketicinin en az doksan gün öncesinden devre tatili kullanmayacağını sağlayıcıya bildirmesi durumunda, o dönem için herhangi bir isim altında bedel alınmayacağına ilişkin düzenleme yapıldığı,
- Yenilenmiş ürünler ile ilgili esaslar konusunda düzenleme yapıldığı ve bahse konu ürünlerin Bakanlık tarafından yetkilendirilen Yenileme Merkezleri aracılığıyla donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak en az bir yıl süre ile garantili olacak şekilde tüketicilere yeniden satılmasının sağlandığı,
- Satış sonrası hizmetler ile ilgili değişiklikler yapıldığı ve üretici ve ithalatçılara, tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgilerini Bakanlıkça kurulan sisteme kaydetme zorunluluğu getirildiği,
- Özel servis istasyonlarına servis fişi, tabela ve broşür gibi her türlü tanıtım ve faaliyetlerinde "özel servis" ibaresi kullanma zorunluluğu getirildiği,
- Tüketicilere, üretici ve ithalatçılardan kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin sağlanmaması durumunda zararın tazminini talep etme hakkı getirildiği,
- Tüketici hakem heyetleri ile ilgili değişiklik yapıldığı,
- Tüketici hakem heyetlerinin verimli ve etkin çalışmasının sağlanması amacıyla, başvurulara ilişkin il ve ilçe hakem heyetleri arasındaki parasal ayırımı kaldırıldığı,

- Tüketici hakem heyetlerinin görev sınırının 30.000 TL'ye çıkarılarak daha fazla sayıda tüketicinin uyuşmazlığının hızlı ve masrafsız bir şekilde çözüme kavuşturulmasının sağlandığı,
- Tüketicinin yerleşim yeri veya tüketici işleminin yapıldığı yerde tüketici hakem heyetinin bulunmaması halinde, tüketicinin herhangi bir hak kaybına uğramadan o yer kaymakamlıklarına başvuru yapılabilmesine imkan sağlandığı,
- Tüketici hakem heyetlerinin bilgi ve belge isteme yazıları ile diğer yazışmalarının ve kararlarının görülen uyuşmazlığın tarafları veya vekillerine elektronik ortamda tebliğine olanak sağlandığı,
- Satıcı veya sağlayıcılar tarafından mevcut olduğu halde tüketici hakem heyetine sunulmayan bilgi veya belgenin sonradan tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle hakem heyeti kararının iptali halinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekâlet ücretine hükmedilmeyeceği hususunda düzenlemeye gidildiği,
- Kanuna aykırılık halleri için öngörülmuş bazı idari para cezalarının, fiilin ağırlığı, failin kusuru ve ekonomik durumu dikkate alınarak ve orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri gözetilerek yeniden düzenlendiği,
- İnternet üzerinden yapılan tüketicileri aldatıcı ve mevzuata aykırı reklamlar hakkında Reklam Kuruluna erişimin engellenmesi kararı verme yetkisinin getirildiği,
- Reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin idari yaptırım kararlarının Reklam Kurulu tarafından; diğer idari yaptırım kararlarının ise Bakanlık tarafından verilmesine yönelik düzenleme yapıldığı ve Bakanlığın bu yetkisini taşrada ticaret il müdürlüklerine devredebileceğine ilişkin düzenleme yapıldığı,
- Kanunun uygulanması ile ilgili geçiş hükümlerine yer verildiği,
- Türkiye'nin de imzalamış olduğu Evrensel Tüketici Hakları Bildirgesi kapsamında tüketicinin kendileriyle ilgili kanunların düzenlenmesinde temsil edilme hakkına sahip olduğu,
- İş yeri dışında kurulan sözleşmelere ilişkin satışlarda paket üzerinde ürünü teslim eden kargo şirketi veya kurye unvanı, adresi yer aldığı ayıplı bir mal karşısında tüketicinin hak arama sürecinde önemli kayıplara uğradığı,
- 6502 sayılı Kanun'un 47'nci maddesiyle ilgili yönetmeliğe paket üzerinde sadece taşıyıcı firma bilgisinin yer alması söz konusu olan bu ve buna benzer durumlarda kargo şirketlerini sorumlu tutacağına dair hükmün konulmasının tüketiciler açısından faydalı olacağı,
- Tüketici örgütleri üst kuruluşlarının kapasitesinin artırılmasının ve projelerinin desteklenmesine yönelik bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulduğu,
- Devre mülke ilişkin olarak Kat Mülkiyeti Kanununun 57'nci maddesinde mevcut bir hükmün bulunduğu ancak devre mülkün sadece meskenlerde tesis edileceğinin hüküm altına alındığı,
- Ülkemizde ticaretin her geçen gün e-ticarete ve dijitale doğru kaydığı,
- Rekabet Kurumu tarafından yapılan bir çalışmada, tüketicilerin ürün veya hizmetleri internette satın alması tercihinin arkasında uygun fiyat, zaman tasarrufu, ürün çeşitliliği ve güvenilirlik olmak üzere dört temel sebep belirlendiği,
- Reklam Kuruluna verilen yetkinin; ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölümle ilgili olarak yani tümüne yönelik kapatmanın sınırlarının çizilmiş olduğu ve ilgili düzenlemenin Türkiye Futbol Federasyonunun kaçak yayınlara yönelik yaptığı düzenlemede de mevcut olduğu,

➤ Erişimin engellenmesi kararının Reklam Kurulu tarafından verilmesinden sonra Sulh Ceza Hâkimliğine başvuru şeklinde itirazın gidilebildiği, bu nedenle hukuki güvence konusunda herhangi bir sorun görülmediği,

➤ Öncelikle sayfa bazlı erişim engellemesinin söz konusu olduğu, benzer hususların 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde katalog suçlar olarak sıralandığı, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4260 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 1'inci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 2'nci maddesi, kanun tekniğine uygunluğu teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 3, 4 ve 5'inci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 6 ve 7'nci maddeleri, kanun tekniğine uygunluğu teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 8'inci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 9,10 ve 11 'inci maddeleri, kanun tekniğine uygunluğu teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 12'nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 13, 14, 15, 16, 17 ve yürürlüğe ilişkin 18'inci maddeleri, kanun tekniğine uygunluğu teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Yürütmeye ilişkin 19'uncu maddesi, aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Teklif, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Denizli Milletvekili Şahin TİN, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Cihat SEZAL, Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN ve İstanbul Milletvekili Osman BOYRAZ özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan
Ziya Altunyalız
Konya

Başkanvekili
Fahri Çakar
Düzce

Sözcü
Ahmet Çolakoğlu
Zonguldak

Kâtip <i>İffet Polat</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Ayhan Altıntaş</i> Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Abdurrahman Başkan</i> Antalya
Üye <i>Çetin Osman Budak</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Vahit Kiler</i> Bitlis	Üye <i>Şahin Tin</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Yasin Öztürk</i> Denizli (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Metin Bulut</i> Elâzığ (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep (Son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Osman Boyraz</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ali Kenanoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Tacettin Bayır</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mehmet Cihat Sezal</i> Kahramanmaraş (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Tahsin Tarhan</i> Kocaeli (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Semra Kaplan Kıvırcık</i> Manisa
Üye <i>Hacı Özkan</i> Mersin (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Fuat Köktaş</i> Samsun	Üye <i>Kadim Durmaz</i> Tokat (Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

8 Mart 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilen ve 9 Mart 2022 tarihinde görüştüğümüz 2/4260 esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi geneli itibari ile olumlu olmakla birlikte, tüketicilerin taleplerini ve ihtiyaçlarını karşılamaktan, ülkemizde halihazırda yaşanan ve tüketicinin tüm ağırlığı ile hissettiği gıda krizi, enerji krizi, akaryakıt krizi gibi sorunlarının çözümünden uzaktır.

Öncelikle Kanun Teklifi hazırlanışı itibariyle Anayasa'ya aykırılık taşımaktadır. Şöyle ki; TBMM'de 21 Ocak 2017 tarihinde ve 16 Nisan 2017'de yapılan referandum ile kabul edilen ve 24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra tüm hükümleriyle yürürlüğe giren 6771 sayılı "TC Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile değişik Anayasa madde 88'de;

"Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir.

Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir."

ve TBMM İchtüzüğü'nün 37 nci maddesi 3 üncü fıkrası birinci cümlesinde "*Başkanlıkça esas komisyon dışında, tali komisyonlara da havale edilmiş olan bir konu bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılır.*" denilmektedir.

Teklifin ilgili Bakanlık tarafından hazırlandığı Komisyon görüşmelerinde de anlaşılmıştır. Bu husus Anayasanın 88 inci maddesine açıkça aykırılık taşımakta olup Yasama sürecinde iktidar partisi tarafından TBMM'ye sunulan her kanun teklifinde Anayasanın bu hükmü açıkça ihlal edilmektedir.

Gerek İchtüzüğü'nün 23 üncü ve gerek 37 nci maddeleri hükmü kapsamında Teklif tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmişse de tali komisyonunda, tali komisyonun uzmanlığını ilgilendiren düzenlemeler görüşülmeksizin ve Komisyonumuza görüşleri sunulmaksızın, Komisyonumuzda doğrudan görüşülmüştür.

Üstelik Teklif, İç Tüzüğü'nün 36 ncı maddesi birinci fıkrasında düzenlenen "Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir."

hükmüne de aykırı olarak, Komisyona havale edildiği 8 Mart 2022 saat 18:25'ten sadece 18 saat 50 dakika sonra 9 Mart 2022 saat 13:15'te Komisyonda görüşülmeye başlamıştır.

Gerek ilgili düzenlemelerin tali komisyonda görüşülmemesi, gerek "Bekleme Süresi"ne uyulmaması, Yasama sürecinin nitelikli bir şekilde işlememesine neden olmaktadır. Zira Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiştir. İhtüzüğün 36 nci maddesi de son dönemde sıklıkla gözardı edilmekte ve teklifleri nitelikli bir biçimde inceleme, ilgili tarafların görüşünü alma noktalarında Komisyon üyelerine yeterli süre tanınmamakta, bu da yasama faaliyetinin niteliğini zaafa uğratmaktadır.

Komisyon görüşmeleri sırasında, ilgili sivil toplum örgütlerine resmi davet yazısı ve teklif metninin aynı gün sabah gönderildiği, pek çok sivil toplum örgütünün ise görüşmelerden CHP milletvekillerinin haber vermesiyle bilgi sahibi olduğu, konu ile ilgili üst meslek kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna (TESK) ise resmi davet yazısının gönderilmediği, görüşmeler sırasında uyarımız ile bu iki çatı kuruluşun toplantıya davet edildiği de anlaşılmıştır. Bu da nitelikli bir yasama için en asli özelliklerden olan düzenlemelerden etkilenecek kesimlerin temsiliyetini sağlayarak katılımcı bir anlayışla kanun yapma unsurunu derinden sakatlamaktadır.

Komisyon görüşmelerinde de seri bir şekilde görüşmelerin tamamlanmaya çalışılması neticesinde tüketicilerin korunmasını güçlendirecek çözümleri içeren önergelerimiz reddedilerek, teklif metnini ilk kez aynı gün gören STK'ların görüş ve önerileri sağlıklı bir şekilde alınmayarak, Teklif üzerinde gerekli ve yeterli değerlendirme yapılmamıştır.

Tüm dünyada daha iyi karar alma konusundaki çabalar sürekli olarak artarken, bu amaçla çeşitli mekanizmalar da geliştirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin pek çok alana tesir ettiği de dikkate alınarak hem mevcut düzenlemelerin gözden geçirilmesi hem de yeni yapılacak düzenlemeler için maliyet-fayda-etki analizlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır. Yapılacak düzenlemelerin getireceği olumlu-olumsuz sonuçlar ve toplum tarafından nasıl karşılanıp tekliflere nasıl cevap verileceği yasama organları ve karar vericiler için de öncelikli konular arasında yer almalıdır. Bu kapsamda, düzenlemenin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata, çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağını göstermek üzere hazırlanan düzenleyici etki analizleri önemli rehber niteliğindedir. Ancak yasama sürecinde bu ön hazırlık aşaması da özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başladığı dönemle birlikte adeta unutulmuş

ve rafa kaldırılmıştır. Tekliflerin düzenleyici etki analizleri yapılmamakta ve görüşmeler sırasında değerlendirilmemektedir. Bu da yasama sürecini sakatlamaktadır.

Dikkat çekilen bu sorunlar, iktisadi krizin derinleştiği bir zaman diliminde, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin, Sosyal devlet gerekleri doğrultusunda Devlet için olumlu yükümlülükler öngören “Tüketicilerin korunması”nı öngören Anayasa hükmü gereği düzeltilmesini ve geliştirilmesini engellemiş bulunmaktadır. Bu maddeye göre, “*Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder*” (md.172). Tüketicinin korunması hükmünün amaca ulaşması, bu konunun, bir önceki madde olarak öngörülen “kooperatifçiliğin geliştirilmesi” (md.171) ve izleyen madde düzenlemesi olan, “Esnaf ve sanatkârların korunması” (md.173) hükümleriyle birlikte ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Dahası, tüketicinin, tüketici hakları bakış açısıyla korunabilmesi, sözkonusu üç maddenin birlikte değerlendirilmesi ötesinde, “Devletin temel amaç ve görevleri”ni düzenleyen 5. Maddenin sosyal Devlet normu (md.2) bağlamında dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır.

Böyle bir iyileştirmenin yapılamamış olması, büyük ölçüde, yukarıda da değinildiği üzere, gerek teklif aşamasında gerekse komisyon görüşmelerinde milletvekillerinin, Anayasa'nın TBMM'ye tanıdığı olduğu teknelci yetkilerini kullanamamış olmalarından kaynaklanmaktadır. İlki, kanun teklifine, ikincisi ise, Komisyon aşamasında teklifin Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesine ilişkin olup, bu bakımdan Anayasa madde 88 gereği yerine getirilmediği gibi, İtçüzük madde 38'in gereği olarak Komisyon'un öncelikli görevi olan Anayasa'ya uygunluk incelemesi, yapılmamıştır.

Teklifin Maddelerinin Değerlendirilmesi

Tüketicinin korunmasına dair hassasiyetler her gün daha fazla artmakta, kamuoyunda konu daha fazla gündem olmaktadır. Sanayi öncesi toplumlarda değişik isim ve hukuki düzenlemeler altında yapılan çalışmalar, sanayileşme ile hızlanmıştır. Mevzuatımıza, 1982 Anayasa'sı ile giren Tüketicinin Korunmasına ilişkin hükümler, 2013 yılında çıkarılan 6502 sayılı yasa ve ilgili yönetmeliklerle son şeklini almıştır.

Bu kapsamda Teklif, gelişen değişen koşullar nedeniyle tüketicinin korunması amacıyla ihtiyaç duyulan düzenlemelere yer vermekle birlikte aşağıdaki düzenlemelerinin değiştirilmesi yönündeki önergelerimiz komisyon görüşmelerinde reddedilmiştir.

Teklifin 6 ncı maddesine ilişkin önergemizle müteahhitlerin teslim sürelerine uymaması nedeniyle konut mağdurları sayısı her geçen yıl artarken, daha fazla mağduriyete neden

olunmaması amacıyla ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresinin teklifle öngörüldüğü gibi 48 aya yükseltilmemesi, mevcut düzenlemede de yer aldığı şekliyle 36 ay olarak düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Teklifin 7 nci maddesine ilişkin önergemizle başta mobilya olmak üzere niteliği itibarıyla farklılık arz edebilen ve tüketicilerin özel istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan malların tesliminin, tüketicinin bilgilendirilmesi ve onayı ile mesafeli sözleşmelerde genel kural olan otuz günde teslim veya ifa edilme yükümlülüğünden istisna tutulmasına ilişkin düzenlemeye, bu sözleşmelerde tüketiciyi korumak amacıyla ve mesafeli sözleşmelerde satıcı ile alıcı arasında çoğunlukla matbu sözleşmeler üzerinden alışverişin gerçekleştiği de dikkate alınarak, teslim veya ifa süresinin belirlenmesi amacıyla ek düzenleme yapılarak bu satışlarda azami süre belirlenmesi gerektiği bu sürenin de azami 60 gün olarak belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Teklifin 9 uncu maddesine ilişkin önergemizle 6502 sayılı Kanununun 56.maddesi 2.fıkrasında düzenlenen garanti süresiyle uyum amacıyla değişiklik yapılması ve yenilenmiş türlerde de garanti süresinin en az 2 yıl olması önerilmektedir.

Teklifin 15 inci maddesi ile Reklam Kuruluna erişime engelleme kararı verme yetkisi tanınmıştır. Söz konusu yetkinin Anayasanın 26 ve 28 inci maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerine yönelik sınırlama teşkil ettiği açıktır. Yine Anayasanın 13. Maddesine göre temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamaların kanunla öngörülmesi, meşru bir amacının bulunması, demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü olması da zorunludur.

13. maddede öngörülen temel hak ve özgürlüklerin “kanun”la sınırlanması ölçütüne göre bir düzenlemenin yalnızca şekli anlamda değil maddi anlamda da kanun şartlarını taşıması gerekir. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin sınırlamaların kanunla düzenlenmesi, bu haklara ve özgürlüklere keyfi müdahaleyi engelleyen ve hukuk güvenliğini sağlayan demokratik hukuk devletinin en önemli unsurlarından biridir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik”tir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına imkân tanımaması gerekir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin, kanundan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır. (AYM, E.2015/72, K.2016/44, 26/5/2016, § 7). Bu kapsamda “kanunla öngörülmeye” ölçütüne göre kanunun şekli anlamda var olması yeterli olmayıp maddi anlamda kanunun şartlarını taşıması gerekmektedir (AYM, E. 2015/76, K. 2017/153, 15.11.2017, para. 30). Hukuk devletinin önkoşullarından olan

hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik ilkeleri uyarınca; hukuk normlarının erişilebilir, öngörülebilir ve hukukun üstünlüğü ilkesine uygun olması şarttır (AİHM, Ürper ve Diğerleri/Türkiye, no. 14526/07, 20.01.2010, para. 28). Zira kişilerin kanun metni ile hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın ve sonucun bağlandığını kesin olarak öngörmeleriyle kamu makamlarının keyfi müdahalelerinin önüne geçilebilir (AYM, Hüsnü Şimşek Başvurusu, B.No: 2015/9734, 11.10.2018, para. 37; AYM, Youtube LLC Corporation Service Company ve Diğerleri, B.No: 2014/4705, 29.05.2014, para. 57).

Anayasa Mahkemesi, yakın zamanda verdiği 5651 sayılı Kanun'un 9. Maddesine göre verilen dokuz bireysel başvuruya ilişkin pilot kararında 5651 sayılı Kanun'un 9. Maddesinde öngörülen erişim engelleme prosedürünün kanunilik ölçütünü karşılamadığı sonucuna ulaşmış ve yapısal sorunun çözümü için keyfiyetin Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesine karar vermiştir (Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27/10/2021).

Anayasa Mahkemesi, oldukça uzun sayılabilecek değerlendirmesinde özetle sulh ceza hakimliklerinin erişim engelleme konusunda AYM'nin belirlediği ilk bakışta (prima facie) ihlal ilkesini uygulamadığını (Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğerleri [GK], § 120), erişim engellenmenin süresiz olarak sonuç doğurduğunu ve basın özgürlüğü için ölçüsüz bir müdahale ve tehdit oluşturduğunu, şekli yönden kesin hükmün bütün sonuçlarını doğuran ve süresiz etki gösteren bir kuralın keyfi ve orantısız müdahalelere karşı mutlaka koruyucu birtakım güvenceler içermesi gerektiğini (§ 121), ifade ve basın özgürlüklerini sınırlayan bir kuralın keyfi ve orantısız müdahalelere karşı ilk olarak yargılama hukukunun usule ilişkin güvencelerini barındırması gerektiğini (§ 123), 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesindeki erişimin engellenmesi yolunun yargılama hukukunun usule ilişkin güvencelerini barındırmadığını (§ 124), bazı durumlarda bireyin kişilik haklarının hızlı ve etkili bir şekilde korunması ihtiyacı nedeniyle öngörülmüş bir yolun birtakım usule ilişkin güvenceleri ilk anda sağlayamaması makul kabul edilebilse bile bu yola başvurulması ile ifade özgürlüğüne müdahalede bulunulan karşı tarafın hakkına hâle gelmemesi için söz konusu eksikliklerin yargılama sürecinin sonraki aşamalarında mutlaka telafi edilmesi gerektiğini (§ 125), mevcut hâliyle itiraz mercii olan sulh ceza hakimliklerinin, erişimin engellenmesi kararından etkilenen tarafların yargılamaya aktif olarak katılımını öngören çekişmeli bir yargılama sunmaktan ve yargılamanın ilk aşamasındaki eksiklikleri telafi etmekten uzak olduğunu (§§ 126-130), mevcut düzenlemenin sulh ceza hâkimliklerine kişilik haklarının korunmasına ilişkin bu yetkiyi nasıl kullanacaklarını tarif etmediğini ve sınırlandırma yaparken sulh ceza hâkimliklerine demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve orantılı karar vermelerine yardımcı olacak araçları sunmadığını (§ 131), her

ne kadar 9. maddenin (4) numaralı fıkrası ile bu yolun yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile sınırlı olarak kullanılabilceği, zorunlu olmadıkça internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemeyeceği belirtilmiş olsa da bu kuralın tek başına ifade özgürlüğüne yapılabilecek keyfi ve orantısız müdahaleleri önlemeye elverişli olmadığını (§ 132) belirtmiş ve sonuç olarak mevcut hâliyle 9. maddenin kamusal makamların takdir yetkisini daraltarak keyfi davranışların önüne geçebilmek için yargılama hukukunun usule ilişkin güvencelerinin yanında demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve orantılı karar verilmesini sağlayacak güvenceleri içermediğine karar vermiştir.

AİHM de, yakın zamanda internete erişime engelleme kararlarının Sözleşmeye uyumluluğu ile ilkeleri belirlediği bazı kararlar vermiştir. AİHM 23/6/2020 tarihinde internet sitelerine erişimin engellenmesiyle ilgili tamamı Rusya'ya karşı olan dört bireysel başvuruda (Bulgakov/Rusya, B. No: 20159/15; Engels/Rusya, B. No: 61919/16; OOO Flavus ve diğerleri/Rusya, B. No: 12468/15, 23489/15, 19074/16; Vladimir Kharitonov/Rusya, B. No: 10795/14) önceki kararlarına da dayanarak internetteki yasa dışı içeriğe erişimi engellemenin aşırı veya keyfi etkilerine karşı iç hukukun taşıması gereken kapsamlı bir dizi güvence belirlemiş ve somut başvurularda bu güvencelerin bulunup bulunmadığını değerlendirmiştir. AİHM, anılan kararlarında özetle internete erişimin engellenmesine ilişkin herhangi bir iç hukuk tedbirinin internet içeriğini yayımlanmadan önce engellemeye veya içeriğin yayımlanmasını onaya tabi tutmaya karşı güvenceleri, internete erişimin engellenmesi nedeniyle doğabilecek yan etkilere karşı güvenceleri ve erişimin engellenmesi kararlarına karşı usuli güvenceleri barındırması, erişimin engellenmesi tedbirlerinin şeffaflığı ile kamu makamlarının yarışan menfaatleri dengelemesini sağlayacak mekanizmaları ihtiva etmesi gerektiğini belirtmiştir.

AİHM, anılan başvuruların tamamında erişimi engelleme tedbirleri yoluyla ifade özgürlüğüne keyfi müdahaleleri önlemek için sağlanması gereken aşağıdaki usule ilişkin güvencelerin Rusya'nın internet sitelerine erişimin engellenmesine dair iç hukukunda bulunup bulunmadığını incelemiştir (Bulgakov/Rusya, §§ 35-37; Engels/Rusya, §§ 31-33; OOO Flavus ve diğerleri/Rusya, §§ 39-43; Vladimir Kharitonov/Rusya, §§ 43-46):

- İnternet sitesi sahiplerinin engelleme süreçlerine katılımını sağlamak için etkilenen taraflara engelleme önlemlerinin önceden bildirilmesi, web sitesi sahiplerine yasa dışı içeriği kaldırma fırsatının verilmesi,

- Sözleşme kapsamındaki tüm menfaatlerin dengelenmesini sağlamak amacıyla kamu makamlarının engelleme önlemlerinin uygulanmasından önce aynı sonucun daha az müdahaleci yollarla elde edilip edilemeyeceğini tespit etme veya sadece yasa dışı içeriği hedeflediğinden ve

bunu uygulamak için seçilen yöntemden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere hiçbir keyfi veya aşırı etkisi olmadığından emin olmak için engelleme tedbirine ilişkin etki değerlendirmesi yapma yükümlülüğü veya acil bir müdahale gerekliyse aciliyetin gerekçelendirilmesi,

- Çelişmeli yargılamaya imkân verecek şekilde karardan etkilenen tarafların dinlenebilecekleri ve karara itiraz edebilecekleri bir mahkeme veya diğer bağımsız yargısal bir mekanizmanın varlığı.

AİHM, dört başvurunun tamamında Rusya'nın internet sitelerine erişimin engellenmesine ilişkin iç hukukunun bu güvenceleri sağlamadığı ve keyfi sonuçlar doğurduğu gerekçesiyle müdahalelerin kanunilik şartını karşılamadığını belirterek Sözleşme'nin 10. maddesinde koruma altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir (Bulgakov/Rusya, §§ 39, 40; Engels/Rusya, §§ 34, 35; OOO Flavus ve Diğerleri/Rusya, §§ 44, 45; Vladimir Kharitonov/Rusya, §§ 46, 47).

Yukarıda Anayasa Mahkemesi ve AİHM tarafından ortaya konulan ilkeler çerçevesinde Teklifin 15 nci maddesinin ilgili düzenlemesi incelendiğinde, söz konusu kararlarda belirtilen hiçbir güvencenin mevcut düzenlemede yer almadığı görülmektedir. Öncelikle temel haklara yönelik müdahale yetkisi, bir kamu tüzel kişiliğine tanınmıştır. Bu kurulun tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda hiçbir güvence öngörülmemiştir.

İkinci olarak, haklarına müdahale edilecek kişilere, sürece dâhil olma fırsatı ve imkânı tanınmamıştır. Dolayısıyla AYM ve AİHM içtihadında ortaya konulan hiçbir usul güvencesi, 7346 sayılı yasa ile yapılan düzenlemede yer almamaktadır.

Üçüncü olarak, tüzel kişi tarafından verilecek erişime engelleme kararının hâkim onayına sunulması da öngörülmemiştir. Ancak ilgililere bu karar aleyhine itiraz yoluna başvurma olanağı tanınmış ise de bunun için bir süre de öngörülmemiştir. Ne var ki, erişimin engellenmesi kararıyla doğrudan kişilerin haklarına müdahale edilecek, ancak bu kişiler haklarına yapılan müdahalenin hukuka aykırılığını hakimlik önünde ileri sürebileceklerdir. Yukarıda belirtildiği gibi Anayasa Mahkemesi, sulh ceza hakimliklerinin 5651 sayılı yasanın 9. Maddesinin uygulanmasında hem erişimin engellenmesi kararlarının verilmesi hem de bu kararlara yapılan itirazların incelenmesi sırasında Anayasal güvencelere uymadığını tespit etmiştir. Aynı hakimliklerin dava konusu kuralın uygulanması açısından güvence teşkil edeceğini söylemek de mümkün değildir.

Böyle bir düzenleme, özgürlük karinesini tersine çevirmiştir. Yani özgürlüğün esas sınırlamanın istisna olması ilkesini tersine çevirerek sınırlamayı esas, özgürlüğü istisna haline getirmiştir. Oysa temel haklara yönelik sınırlama yapılmadan önce sınırlamanın meşruluğunun ortaya konulması zorunludur.

Son olarak, Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrası uyarınca, “Anayasa Mahkemesi

kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar”. Teklifte yer alan söz konusu düzenleme, Anayasa Mahkemesi’nin erişim engelleme konusunda verdiği ve yukarıda aktarılan pilot kararında ifade edilen gerekliliklere açık şekilde aykırıdır ve bu itibarla Anayasa’nın 153. maddesini ihlal etmektedir. Komisyon, pilot kararın gereği doğrultusunda düzenleme yapma yükümlülüğünü yerine getirmek bir yana, tam tersine bir düzenlemeyi kabul etmiştir.

Bu kapsamda Anayasanın 13, 26, 28, 35, 36 ve 153 üncü maddelerine aykırı olan ve Reklam Kuruluna verilen yetkiyle internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararının teklif metninden çıkartılarak, cezaların şahsiliği ilkesi de gözetilerek erişim engelinin sınırlarının ihlale ilişkin içeriğin sahibine ceza verilmesi ile sınırlandırılması gerekmektedir.

Teklif 17.maddeden sonra gelmek üzere ek madde ihdasına ilişkin önergemiz; tüketici hukukunun temel ilkelerinden biri mal veya hizmetten yararlanan tüketicinin bilgilendirme hakkına sahip olmasıdır. Otoyol, köprü gibi hizmetleri alan tüketiciler ise bu yolları kullanan araç sahipleridir. Araç sahiplerinin geçiş ücretlerini ödemeleri için kurulan HGS gibi sistemler de bu hizmet alımına dair ücretlerin tahsil edilmesinin aracıdır.

Tüketici hizmetin bedelini bu sistemlere önceden yüklemiş olduğu bakiyelerle öderken, hizmeti veren kamu kurumları ve son dönemde işletme haklarının özelleştirilmesi nedeniyle hizmeti veren özel sektör ise ödeme sistemini kurmak ve takip etmekten sorumludur.

Ancak son dönemde geçiş ihlalleri ile ilgili olarak sıklıkla yaşanan sorunlardan biri HGS sistemlerinin hata vermesi veya sistemdeki bakiyenin yetersizliği sonucunda ihlalli geçiş işlemi yapılması ve tüketiciye herhangi bir tebligat yapılmaksızın 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanununun 30 uncu maddesinin 5 ve 7 nci fıkraları uyarınca cezaî işlem uygulanmasıdır. Sistemin hata vermesi halinde dahi sorumluluğu tüketiciye yükleyen bu uygulama ile ilgili olarak yargı ise farklı kararlar vermekte bu da hukuksal açıdan bir karmaşaya neden olmaktadır.

Öte yandan ceza uygulamasının ihlalin dört katı olarak uygulanması örneğin işletmesi özel sektöre ait Osmangazi Köprüsü (2022 yılı için en düşük 129,00 TL, en yüksek 585,50 TL) ve Yavuz Sultan Selim Köprüsü (2022 yılı için en düşük 13,00 TL, en yüksek 147,50 TL) gibi geçiş bedelleri yüksek olan yerlerde fahiş bir artışa neden olmakta, bu da ihlale dair hiçbir bilgi sahibi olmayan tüketici zor durumda bırakmaktadır.

Bu kapsamda İyi Parti Grubu ile birlikte verdiğimiz 6001 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin (1) ve (5) numaraları fıkralarında geçen “dört” ibaresinin “iki” olarak değiştirilmesi önerilmektedir.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak teklifin genelini olumlu bulmaktayız. Bununla birlikte 6, 7, 9 ve 15 inci maddelere dair önergelerimiz ve Teklife 17 nci maddeden sonra gelmek üzere ek madde ihdasına ilişkin önergemiz bulunmaktadır. Komisyonunda önergelerimiz yeterince değerlendirilmemiştir. Bununla birlikte, Genel Kurulda önergelerimiz doğrultusunda kanun teklifinin düzenlenmesi halinde hem tüketicilerin taleplerinin karşılanabileceğini hem de Teklifle Anayasa’da düzenlenen Tüketicinin Korunmasına yönelik düzenlemelerin daha sağlıklı ve amacına uygun olarak yapılabileceğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Tacettin Bayır
İzmir

Çetin Osman Budak
Antalya

Kadim Durmaz
Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

2/4260 Esas Numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

Usule ilişkin değerlendirme

Neredeyse her hafta bir kanun teklifinin görüşüldüğü, getirilen kanun teklifinin incelenmesine zaman tanınmayan, yine bir acelelikle komisyona getirilen yeni bir kanun teklifi ile karşı karşıyayız.

Komisyon üyelerine 08/03/2022 Salı günü saat 20.00'de mail olarak gönderilen ve üzerinden bir gün dahi geçmeden saat 13.00'de toplantı çağrısı yapılan bu kanun teklifinin görüşülmesinin istenmesi, neredeyse görüşülmeden komisyondan geçirilmesi talebine denk düşmektedir.

Getirilen kanun teklifine çok kısa sürede bakılabildiği kadarıyla olumlu düzenlemeler bulunmakla birlikte, bu şekilde kanun yapma tekniğinin demokratik işleyişle ilgisi olmadığını daha önceki uygulamalarınızda da dile getirdiğimiz gibi bir kez daha ifade etmekten imtina etmeyeceğiz.

Görüştüğümüz kanunların toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler veya demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alınarak yapılması gerekliliğini buradan bir kez daha vurgulamak gerekiyor.

Böylesine önemli ve bütün toplum kesimlerini ilgilendiren kanunlar hakkında düzenleme yapılırken, hiç olmazsa ilgili uzmanlar tarafından incelemesine zaman tanınması gerekirken, tam aksine alelacele bir gün içerisinde değerlendirilmesi ve görüş bildirmesinin istenmesi, muhalefetin demokratik süreçlere katkı sunmasına dahi tahammül edilememesinin bir başka göstergesidir.

Genel değerlendirme

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, genel olarak tüketicileri korumaya yönelik tedbirlerin alınması, tüketicilerin hak arama yollarının kolaylaştırılması, tüketicilerin bilgilendirilmesine ağırlık verilmesi, Tüketici Hakem Heyetlerinin etkililiğinin artırılması, tüketici ve konut kredilerinde tüketicilerin ödedikleri ücret ve masrafların iadesinin kolaylaştırılması, kredi nedeniyle katlandıkları maliyetlerin azaltılması, internet ortamındaki aracı hizmet sağlayıcıların tüketicilere karşı sorumluluklarının belirlenmesi, devre tatil satışlarında yaşanan mağduriyetlerin önlenmesi ve ekonomik ömrü tamamlanmış ürünlerin tekrar ekonomiye kazandırılması gibi düzenlemeler içermektedir.

Şu bir gerçektir ki; hakikaten tüketicinin korunmaya ihtiyacı vardır!

Türkiye'nin içinde bulunduğu bu ekonomik buhran ortamında, vatandaşlarımızın her gün zam haberleri ile uyandığı güne akaryakıt, sıvıyağ, ekmek kuyruklarıyla beraber alım gücünün gittikçe zayıfladığı, geçim sıkıntısı nedeniyle intiharların yaşandığı bu dönemlerde gerçekten tüketicinin daha fazla korunmaya ihtiyacı vardır.

Türkiye ciddi bir ekonomik kriz sarmalına kapılmış ve yönünü bulamaz hale gelmiştir. Benzin mazot fiyatlarına her gün yapılan zamlar, elektrik, doğalgaz fiyatlarına getirilen astronomik artışlar ve bunların tüm fiyatlara yansıyan zorunlu maliyetler nedeniyle gıda ürünlerine gelen fiyat artışları vatandaşları açlıkla sınanır noktaya taşımaktadır. İktidar ise gıda, akaryakıt, enerji fiyatlarına gelen zamları marketçiler, dış güçler ve muhalefetin üstüne yıkma manipülasyonu ile kendini temize çekme gayreti içindedir.

Getirilen bu kanun teklifinde tüketici lehine düzenlemeler olmasına rağmen, teklifin daha da genişletebileceği, kamuoyundan gelen taleplerin dikkate alınması gerektiği, eklenmesi gereken hususlar olabileceği ve eksikler bulunduğu yönündeki görüşlerimiz ne yazık ki dikkate alınmamaktadır.

Konunun muhatabı olan tüketici hakları dernekleri veya federasyonların mutlaka bu kanun teklifine ilişkin öneri ve görüşleri vardır ancak, bunların görüşlerinin alınmasına dahi gerek duyulmamıştır.

Örneğin, bu kanun teklifinde kamuoyunda çokça gündeme gelen, vatandaşların sıkça şikâyetle bulunduğu **açma-kapama bedellerinin** alınmamasına yönelik bir düzenlemenin bulunmaması bir eksikliklerdir. Eğer bu yönetmelikle düzenlenebilir deniliyorsa bugüne kadar neden düzenleme yapılmadığı meşru bir sorudur, yine de bu kanuna bir ek madde konularak bu sorunun tümünden çözüme kavuşturulması mümkündür.

Diğer taraftan, yine önceki dönem Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığının **doğal gaz sayaçları için aldığı 300 dolar** 2013 yılından beridir bütün girişimlere rağmen geri ödenmemektedir. Nedeni ise sayaçlar için alınan ücrete 'güvence bedeli' yazılmadığı gösterilmektedir. Eğer gerçekten tüketici korunacaksa bu haksızlığın giderilmesi için bizi veya sizi engelleyen nedir? Bununla ilgili bir düzenleme yapabilmek çok mu zordur?

Bunun gibi gözden kaçabilen başka konularda da teklifin incelemesine zaman tanınması halinde ortaya çıkabileceğini kimse yadsıyamaz.

Tüketici Hakları Evrensel Beyanamesi ne ifade ediyor?

1985 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda “Uluslararası Tüketici Birlikleri Örgütü”nün önerisi ve oy birliği ile kabul edilen, “TÜKETİCİ HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ” ilan edilmiş “15 MART” tarihi “DÜNYA TÜKETİCİLER GÜNÜ” olarak kabul edilmiştir. Türkiye'nin de imza atmış olduğu ve Tüketicilerin Uluslararası Anayasası niteliğindeki evrensel kabul görmüş tüketici hakları şunlardır.

1. Temel İhtiyaçların Karşlanması Hakkı
2. Sağlık ve Güvenlik Hakkı
3. Bilgi Edinme Hakkı
4. Eğitilme Hakkı
5. Zararların Tazmin Edilme Hakkı
- 6- Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı
7. Ekonomik Çıkarların Korunması Hakkı
8. Seçme hakkı
9. Örgütlenme, Sesini Duyurma ve Temsil Edilme Hakkı

Evrensel insan haklarından olan Tüketici Hakları, Anayasanın 172. maddesinde yer alan “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder” hükmü ile 88 maddeden oluşan ve 2013 yılından bu yana 8 kez değişikliğe uğrayan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve bu kanuna istinaden çıkarılan uygulama yönetmelikleri ile devlet güvencesi altına alınmıştır.

Hızla gelişen teknolojik imkanlar, değişen tüketici tercihleri, artan tüketim harcamaları ve bireysel kredi kullanımının yaygınlaşması, alıcılarla satıcıları daha sık karşı karşıya getirmekte ve çözümlenemeyen tüketici sorunlarının sayısı her geçen gün artmaktadır.

Bilinçli bir tüketici, sağlıklı bir ekonominin temelidir. Ancak, haklarımızı bilerek ve gıdamıza sahip çıkarak doğamızı, kaynaklarımızı, ekonomik gücümüzü koruyabiliriz. Bütün dünyada tüketici haklarının daha da ileriye götürülmesi, bu haklara saygı gösterilmesi ve piyasalardaki tüketici aleyhine uygulamalara karşı tüketicilerin seslerinin duyulması çok önemlidir.

Tüketici Hakları Evrensel Beyannamesinin Temsil Edilme, Örgütlenme, Sesini Duyurma başlıklı 9. maddesinde; *Yukarıda sayılan hakların kullanılabilmesi, tüketicilerin haklarını koruyabilmeleri, mağduriyetlerinin giderilmesinde bir araya gelerek güç birliği oluşturmaları ve hükümetlerin ekonomik ve siyasi politikaların da dikkate alınma ve kamu kurumlarında temsil edilebilmesi ile mümkün olabileceği* yazılmaktadır.

Ancak ne gariptir ki; Türkiye'nin de imza atmış olduğu Tüketici Hakları Evrensel Beyannamesinin 9. Maddesi hükmü kapsamında, tüketicilerin kendilerini ilgilendiren kanunların düzenlenmesinde temsil edilme hakkına dahi riayet edilmeyerek tüketici hakları ile ilgili bir kanun yapılırken tüketici haklarının temsilcileri bu toplantıya çağrılmayarak, talepleri alınmayarak, görüşleri dinlenmeyerek bu hak bile ihlal edilmektedir.

Komisyonun son anda duyum olarak katıldıklarını belirten sınırlı sayıdaki tüketici hakları savunucularının, kanun teklifini incelemeye vakitleri olmadığı, kendilerine süre tanınması talepleri ise komisyon tarafından dikkate alınmamış ve karşılanmamıştır.

Maddelere ilişkin değerlendirme ve öneriler:

Söz konusu kanun teklifinin **6. Maddesi** ile 6502 sayılı Kanununun 44. maddesine getirilmek istenen değişiklik önerisinde; *Ön ödemeli konutun sözleşmede taahhüt edilen süre içinde tüketiciye teslim edilmesinin zorunlu olduğu, ancak bu sürenin her halükârda sözleşme tarihinden itibaren 48 ayı geçemeyeceği*, öngörülmektedir. **Önceki kanun metninde 36 ay olan bu sürenin tüketiciyi korumakla ilgili bir hüküm olmadığı, müteahhidi koruyucu bir hüküm olduğu değerlendirilmektedir.** Müteahhitlerin konut teslim süresine uymamasındaki 36 aylık sürenin 48 aya çıkarılması, konut mağduriyeti yaşayan vatandaşların sayısını artıracak endişesini akla getirmektedir.

Kanun teklifinin **15. Maddesinin** son fıkrası ile getirilmek istenen değişiklik önerisinde; 6502 sayılı Kanununun 58. Maddesinin beşinci fıkrası hükümlerine aykırı harekete edenler hakkında idari para cezası öngörülmekle birlikte, *bu aykırılığın internet ortamı üzerinden gerçekleştirilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak erişimin engellenmesine Reklam Kurulu tarafından karar verilebileceği, ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi*

yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümünün kapatılmasına karar verilebileceği düzenlenmektedir.

Bir internet sitesi yayınının tümünden kapatılmasına Reklam Kurulunun karar verebilmesinin doğru bir uygulama olmayacağı ortadadır. Yargı kararları ile uygulanması gereken bir hususun bürokrasiye bırakılması kabul edilemez. AKP iktidarının önceki pratiklerinden, yaklaşımlarından, uygulamalarından, RTÜK cezalandırılmalarından edindiğimiz tecrübe şudur ki; iktidara muhalif yayın ya da reklam yapan veya rakip ticari firmaların rekabetinde siyasi saiklerle bir internet sitesinin kolaylıkla kapatılabilmesine yeni bir kapı aralanmaktadır. Reklam kuruluna bu yetki verilmemelidir, eğer gerçekten bir suç isnadı varsa bunun mahkeme kararına bağlanmasının doğru bir yol olacağını belirtmek gerekir.

Diğer taraftan, elektrik, doğal gaz, su, telefon ve GSM şirketleriyle internet sağlayıcı şirketler dâhil bu ve benzeri hizmetleri sağlayan şirketlerin **açma kapama bedeli altında bir ücret talep edilmemesi** yönünde verdiğimiz önergeye ilişkin, komisyonda bu hususta yönetmelikle düzenleme yapılabileceği yetkililer tarafından ifade edilmiştir. Ancak, bunun bir oyalama taktiğine dönüşme riski var ise bu kanuna bir ek madde konularak bu sorunun tümünden çözüme kavuşturulması yönündeki önerimiz geçerliliğini korumaktadır.

Ayrıca, tüketicilerin korunmasına yönelik getirilen bu kanun teklifine kamuoyunda çok tepkilere ve şikayetlere konu olan **HGS geçişlerinde uygulanan 4 katı ceza miktarının düşürülmesi** yönünde bir ek madde konulmasının yerinde olacaktır. Çünkü öngöremediğiniz bir aksaklık nedeniyle HGS'niz okunmadan geçerseniz kaçak geçiş gibi değerlendirilip 4 katı ceza ödemek zorunda kalınabilmektedir. Eğer cezadan haberdar değilseniz bu ceza katlanarak çok yüksek meblağlara ulaşmaktadır.

Kamuya ait benzer geçişlerde kamu faizi uygulanıyorken, yap-işlet-devret modeli köprü ve otobanlarda örneğin HGS'niz çalışmıyorsa hemen “4 katı” cezaya maruz kalınabilmektedir. Daha önce de 10 katı şeklinde uygulanan bu ceza miktarı 2018 yılında 4 katına düşürülmüştür. Dolayısıyla tüketicinin korunması açısından bu ceza miktarının 6001 sayılı Kanunun 30. Maddesinde yer alan 4 katı ifadesinin 2 katına düşürülmesi ile, sürücülerin ödemek zorunda kaldığı çok yüksek cezaların bir nebze azaltılmasına imkân sağlanabilecektir.

Tüketicilerin bu ve benzeri birçok mağduriyet yaşadığı hususlar olduğu aşikardır. Dolayısıyla bunların titizlikle yapılacak bir çalışma sonucunda ortaya konularak, kanun teklifine eklenmesi gerekirken, böyle bir zamanın veya böyle bir imkânın ne bize ne de konunun muhatabı olan tüketici hakları örgütlerine tanınmaması, komisyonda da dile getirdiğimiz gibi büyük bir eksiklik olup bu yönde bir yaklaşım gösterilmemesi iktidarın alışlagelmiş uygulamalarının başka bir örneğidir.

Bütün bunlara göre bu Tüketici Koruma Kanunu'nu daha da geliştirmek ve tüketici lehinde düzenlemeler yapmaya devam edilmesi gerektiği için bu düzenlemelerin olumlu ama yeterli olmadığını, dolayısıyla konunun tüm muhatapları ile geniş bir zaman diliminde tartışılmasına imkân tanınması gerektiğini bir kez ifade etmek gerekiyor.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2/4260 esas numaralı “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır:

GENEL DEĞERLENDİRME

Tüm ekonomik faaliyetlerin amacı, mal ve hizmetlerin ihtiyaçlara en uygun bir biçimde üretilerek, tüketicinin kullanımına sunulmasına yöneliktir. Üretici, satıcı ve tüketici, ekonomik sistemde birbirinin olmazı kabul edilse de, bu üçlü sistemde tüketici; üretici ve satıcıya nazaran daha zayıf durumdadır. Tüketicinin bireysel olarak sesini duyurmasının, üreticiler karşısında tek başına hakkını aramasının mümkün olmaması, tüketicileri birlikte hareket etmeye yönlendirmiştir.

Aldığı mal ve hizmetten memnun kalmayan, kalite ve fiyat ilişkisinde istismar edilen, ürün ve hizmetler konusunda yeterli şekilde bilgilendirilmeyen, tüketim harcamalarında korumasız kalan tüketicilerin bir yönü ile devlet tarafından korunması, diğer yönü ile tüketici haklarını savunan örgütler ile desteklenmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenle üretici-satıcı-tüketici üçlü sisteminde denge oluşturmak adına tüketiciyi yasal güvenceye almayı amaçlayan düzenlemeler yapılmıştır.

Bu kapsamda, Anayasamızın 172 nci maddesi Devlete tüketicileri koruyucu tedbirleri alma görevi vermiştir. Tüketicinin korunmasına ilişkin ilk mevzuat çalışması, Avrupa Birliği üyelik sürecinde 1994 yılında Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1995 yılında 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile yapılmıştır. Tüketici Kanunu zaman içinde birkaç kez değiştirilmiş, ekonominin değişen kurallarına ve tüketicinin ihtiyaçlarına cevap vermemesi nedeniyle 2014 yılında 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş, 4077 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Ekonomideki gelişme ve değişiklikler, teknolojinin ekonomiye etkileri ve Avrupa Birliği uyum süreci çalışmaları tüketiciyi koruyan hukuki düzenlemelerde değişimi de zorunlu kılmaktadır. Bu ihtiyaç, 6502 sayılı Kanunda da değişiklik yapılmasını içeren bu kanun teklifiyle giderilmeye çalışılmaktadır. Tüketicinin sorunları 19 maddelik bir kanun değişikliği ile sınırlı değildir. Ele alınması gereken birçok sorun hala çözüm beklemektedir. Bu nedenle tüketicinin

korunması adına yapılan düzenlemelere olumlu yaklaşıyor ancak sürece katkı sağlayacak paydaşların görüşüne başvurulmamasını bir eksiklik olarak görüyoruz.

TÜKETİCİ İKTİDARA GÜVENİNİ YİTİRMİŞTİR

Tüketicilerin ürün ve hizmet satın alımları ekonominin genel durumuyla orantılı olarak değişim göstermektedir.

Tüketici alışkanlıklarının ekonomi piyasalarına da doğrudan yansımaları, hem kamu kurumlarını, hem özel kuruluşları bu alanda veri oluşturma çabasına mecbur bırakmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası iş birliği ile tüketicilerin kişisel mali durumları, genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ve gelecek dönem beklentileri ile yakın gelecekteki harcama ve tasarruf eğilimlerini ölçmek amacıyla anketler yapılmaktadır. İlgili kurumların ankete yönelik belirlemeleri Tüketici Güven Endeksi Haber Bülteni ile ilgili ayın son haftasında TÜİK tarafından açıklanmaktadır.

TÜİK tarafından Şubat ayında yapılan açıklamaya göre tüketici güveninde daha önceki aylarda yaşanan artış yerini düşüşe bırakmıştır. 2021 yılının Şubat ayında yüzde 84,5 civarında hesaplanan güven endeksi, 2022 yılının aynı ayında 71,2 oranına düşmüştür.

TÜİK'in belirlemelerine göre;

Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi ocakta 56,1 iken şubatta yüzde 1,6 azalarak 55,2 olmuştur. Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi ocakta 71,3 iken şubatta yüzde 4,2 düşerek 68,3'e gerilemiştir.

Ocak ayında gelecek 12 aylık döneme ilişkin genel ekonomik durum beklentisi endeksi 74,5 iken şubatta yüzde 3,8 düşüşle 71,7 olarak gerçekleşmiştir.

Geçen 12 aylık döneme göre gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi ocakta 90,9 iken şubatta yüzde 1,7 azalışla 89,4'e gerilemiştir.

Bu veriler seçilmiş bir anket grubunun verdiği cevap üzerinden yapılan hesaplamalardır. Görünen gerçek ise sadece anket grubunda değil, neredeyse bütün vatandaşlarımızda yakın gelecekte harcama ve tasarruf eğiliminin azaldığı yönündedir.

Dolarizasyon krizinin ardından her türlü ürün ve hizmet alımında meydana gelen fiyat artışları, elektrik, doğalgaz ve akaryakıt zamları ile katmerli bir hale gelmiş durumdadır. Ülkedeki genel ekonomik gidişat nedeniyle tüketici artık tüketememekte, üretici de üretememektedir.

Ücretlere yapılan sözde iyileştirmelerin ürün ve hizmetlere gelen zamlar karşısında erimesi tüketiciyi korunamaz hale getirmiştir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması değişen piyasa koşullarına karşı tüketicinin korunması adına olumlu bir adımdır ancak ortada tüketici kalmamıştır.

KANUN TEKLİFİ ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME

Tüketicinin korunmasında; tüketici örgütleri, gerek tüm mevzuat ve gerekse uygulama bakımından kamu otoritesinin yok sayılamayacak paydaşdır. Geçmişten bugüne, ülkemizin tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatında yapılan değişiklik ve iyileştirmelerde, tüketici örgütleri sürece dâhil edilerek, görüş ve önerilerinin yapılacak değişikliklere kısmen de olsa, yansımaları sağlanmıştır.

Ancak 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda zorunlu hale gelen değişiklik konusunda yapılan çalışmaları tüketici örgütleri medya aracılığıyla öğrenmek durumunda kalmıştır.

Tüketicinin hakkını aradığı ilk adres olan Tüketici Hakem Heyetlerinden başlayarak; Tüketici Konseyi, Reklam Kurulu, Reklam Konseyi, Reklam Özdenetim Kurulu, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu, Hal Hakem Heyeti, Pazaryeri Komisyonu, Süt Konseyi, Et Konseyi, Ulusal Beslenme Konseyi, Gıda Danışma Kurulu, TSE Ayna Komiteleri, Türkiye Akreditasyon Kurumu, Helal Akreditasyon Kurulu, Sigorta Tahkim Kurulu gibi tüketicinin korunması politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında görevlendirilmiş birçok kurumda, tüketici örgütleri tüketici temsilcisi olarak görevli ve yetkilidirler.

Tüketici örgütleri kanun teklifine ilişkin hazırlık çalışmaları sürecinde, katkı sunmak, görüş ve önerilerini paylaşmak için Ticaret Bakanlığına, birlikte çalışma isteklerini iletmış ve bu konuda birlikte çalışılacağı yönünde olumlu cevap almışlardır. Kanun teklifinin gerekçesinde; “tüketicileri daha ileri seviyede korumaya yönelik tedbirlerin alınması” alınması ifadesi yer alsada teklif TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu gündemine alınana kadar, tüketici örgütleriyle bir araya gelinmemiştir.

Komisyon toplantısından sonra 43 tüketici örgütü bir araya gelerek basın aracılığıyla; “Taslağın kendisini dahi görmeden, birkaç saat içinde taslağı inceleyip görüşlerin yasama meclisine iletilmesini beklemek, “biz yaptık, oldu” yaklaşımının açık bir göstergesidir. Yasa değişikliği çalışmasının hiçbir sürecine dâhil edilmeden tüketici yasasının yaşama geçirilmesinde en önemli paydaş olan tüketici örgütlerini ve evrensel bir hak olan tüketicinin temsil edilme

hakkını yok sayan bu yaklaşımı reddediyor, güçlü şekilde protesto ediyoruz” açıklamasında bulunmuşlardır.

Aynı şekilde, kanun teklifi hazırlık çalışmalarına tüketici örgütleri dahil edilmediği gibi, Komisyon üyelerine de kanun teklifini incelemek için süre tanınmamıştır. Meclis Genel Kurulu çalışmalarının devam ettiği geç bir saatte Komisyon Üyelerine bir gün sonra saat 13:15’te toplanmak üzere bildirim yapılmış, milletvekillerinin kanun teklifine ilişkin inceleme ve değerlendirme imkanları elinden alınmaya çalışılmıştır.

Kanun tekliflerinin terminolojisi büyük önem arz etmektedir. Bu kanun teklifinde de daha öncesinde yapılmış terminolojik hatalarda düzeltilmeye gidilmiştir. Örneğin, 4’üncü maddede geçen sigortacılık mevzuatı ile kavram birliği sağlanması için “kredi ile ilgili sigorta” ifadesi “kredi bağlantılı sigorta” olarak değiştirilmiştir. Ancak maalesef verilen kanun teklifleri genel olarak üzerinde yeterince çalışmayan, istişare edilmeyen, aceleyle getirilen kanun teklifleri halini almakta, böyle olunca da sık sık düzeltmeler gerekmektedir.

Tüketicinin Korunması ile ilgili düzenlemeler Ticaret Bakanlığınca, İngilizceden dilimize çevrilerek getirilmiş, ancak, konu ile ilgili uzmanların görüşleri alınmamış ve hukuk sistemine adapte edilmemiştir. Dolayısıyla Anglo-Amerikan sisteminin örneği olan bu alanda sözleşmeye aykırılık söz konusu iken İsviçre sisteminin hâkim olduğu Borçlar Hukukunda, Ticaret Hukukunda ise sözleşmeye aykırılığın yanı sıra şartlarına göre eksik ifadan, ayıplı ifadan, temerrüitten söz edilebilmektedir. Bu nedenle hukuk sistemimizde terminolojide birlik sağlanamamaktadır. Tüketici Kanununda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu’nun uygulanması Kanun gereğidir. Sistemler arasındaki bu uyumsuzluk giderilmelidir.

Daha önce Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu’nda görüşülen 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu’nun da terminolojisinde hatalar olduğu; “uygunsuz”, “hatalı”, “ayıplı” gibi kavramların bir arada kullanılması neticesinde de uygulamada tereddüt ve sorunların yaşanacağı o dönem söylenmiştir.

İYİ Parti Grubu olarak Komisyon görüşmeleri esnasında verdiğimiz önerge ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 73’üncü maddesindeki “Tüketici mahkemeleri” ifadesinden sonra “idare mahkemeleri” ibaresinin eklenmesini teklif etmiştik. Bu önerge ile kayda değer gelirleri olmayan ve gönüllülük esasına göre çalışan tüketici örgütlerini, tüketici haklarını ilgilendiren ve idare mahkemelerinde görüşülmesi gereken hususlarda da harç ücreti külfetinden korumayı amaçlamıştık. Ancak tüketicilerin, idare mahkemesinin alanına giren

haklarını korumayı amaçlayan bu önergemiz, komisyon görüşmeleri esnasında iktidar milletvekillerince reddedilmiştir.

Yine kanun teklifinde internet üzerinden satış yapan siteler üzerinden mesafeli satışlarda kişisel verilerin korunması, ayıplı malların iadesi, kargo sorunları eksik bırakılan konulardır. Özellikle kişisel verilerin paylaşımı nedeniyle Kişisel Verileri Koruma Kurulunun bu alanda verdiği cezalar adeta deve de kulak kalmaktadır. Veri ticareti düzenlenmesi gereken önemli bir alandır. Kişisel verilerin korunması önceliklidir. Vatandaşlarımız kişisel verilerinin kimlerin eline geçtiği ile ilgili kaygı taşımaktadırlar. Dijitalleşen ve mesafeli satışların bu kadar ön plana geçtiği günümüzde kişisel verilerin korunması gereği ortadadır.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 6- Değişiklik teklifi ile büyük ölçekli ön ödemeli konut projelerinde inşaat sürecinin tamamlanmasının çok uzun süreler alabildiği gerekçesiyle ön ödemeli olarak tüketicilere satılan konutun azami teslim süresinin 36 aydan 48 aya çıkarılması öngörülmektedir. Bu değişiklik teklifi ile öngörülen süre uzatımı sonucunda Bakanlığın inceleme yapabilmesi için gerekli olan asgari süre 36 aydan 48 aya çıkmaktadır. Bu durum da tüketici açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.

MADDE 7- 6502 sayılı yasanın 48/3 “Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmeler haricinde mal satışlarında bu süre her halükârda otuz günü geçemez” düzenlemesi de tüketicinin istek ve kişisel ihtiyaçları doğrultusunda sipariş edilen mal taahhütlerinde edimin yerine getirilme süresini satıcı sağlayıcıya bırakmaktadır. Bu düzenlemede tüketicinin korunabilmesi için bir tarih sınırlaması getirilmelidir.

MADDE 8- Madde ile devre tatil uygulamaları düzenlenmektedir. Madde genel itibariyle olumlu düzenlemeler içermektedir. Ancak devre tatil hususunda aidat meselesinin de düzenlenmesi gerekmektedir. Bazı devre tatil uygulamalarında tüketicilerin aidatlarının kontrolsüz ve keyfi bir şekilde arttığı görülmektedir. Bunun sınırlandırılması, tüketicinin hakkını korumak hususunda önem arz etmektedir. Ayrıca, birçok örnekte, devre tatil uygulamalarında başlangıçta tüketiciye vaat edilen imkanların zaman içerisinde farklı amaçlarla kullanıldığı, satıldığı ve netice itibariyle tüketicinin başlangıçtaki anlaşmasına aykırı bir süreç işlediği, anlaşılan tesis imkanlarının önemli ölçüde küçüldüğü görülmektedir. Devre tatil uygulamalarında buna da çözüm bulunması ve bu tarz olumsuzlukların önüne geçilmesi gerekmektedir.

MADDE 12- Madde ile tüketici hakem heyetleri ile ilgili değişiklik öngörülmektedir. Mevcut kanun maddesinde geçen “Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde ve yeterlilik şartları yönetmelikle belirlenen ilçe merkezlerinde en az bir tüketici hakem heyeti oluşturmakla görevlidir.” İfadesinin öngörülen değişiklik ile “Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla tüketici hakem heyetleri oluşturmakla görevlidir. Tüketici hakem heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir.” olarak değiştirilmesi amaçlanmaktadır. En başta mevcut maddene bulunan “yeterlilik şartları yönetmelikle belirlenen” ifadesinin kaldırılması doğru bir yaklaşım değildir. Bakanlığa verilmesi öngörülen bu yetkide de tüketici hakem heyeti oluştururken yeterlilik şartlarının gözetilmesi önemlidir.

MADDE 13- 6502 sayılı yasanın 68/1 Tüketici Hakem Heyetlerine başvuru sınırı 30.000 TL’ye çıkarılmaktadır. Tüketici Hakem Heyetlerinin verdikleri kararlara karşı, itiraz üzerine Tüketici Mahkemelerinin verdikleri kararlar 6502 sayılı yasanın 70. Maddenin 5. Fıkrasına göre kesindir. Bununla birlikte bu mahkemelerde tüketici aleyhine birçok karar çıkmaktadır. Kesin olduğu için de bir şey yapılamamaktadır. Bu kararlara karşı sadece Yargıtay nezdinde “Kanun Yararına Bozma” yoluna gidilebilmektedir. Yargıtay’ın verdiği kararlar hükmü değiştirmeyip, sonucunu da etkilemediğinden o dosyalara bir faydası olmamaktadır. Bu nedenle; Tüketici Mahkemelerinin itiraz üzerine verdikleri bu kararların İcra Ceza Mahkemelerinde olduğu gibi bir üst Tüketici Mahkemesine itiraz edilebilmesi düzenlenmelidir.

Ayhan Altuntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

MANİSA MİLLETVEKİLİ İSMAİL BİLEN VE
29 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kalan borcun en az onda” ibaresi “sözleşmede yer alan bedelin en az onda” şeklinde değiştirilmiş ve “kalan borcun” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 6502 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Cayma hakkı süresi içinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi halinde bildirim aranmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 3- 6502 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “oranında değişiklik yapılması hâlinde” ibaresi “oranının artırılması durumunda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 6502 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 29- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Kredi veren, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir kredi sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2) Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3) Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR,
BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kalan borcun en az onda” ibaresi “sözleşmede yer alan bedelin en az onda” şeklinde değiştirilmiş ve “kalan borcun” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 6502 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Cayma hakkı süresi içinde kredi borcunun tamamının erken ödenmesi hâlinde bildirim aranmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 3- 6502 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “oranında değişiklik yapılması hâlinde” ibaresi “oranının artırılması durumunda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 6502 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 29- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Kredi veren, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir kredi sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2) Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3) Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 5- 6502 sayılı Kanunun 38 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 38- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Konut finansmanı kuruluşu, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir konut finansmanı sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2) Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3) Konut finansmanı sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

MADDE 6- 6502 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Ön ödemeli konutun sözleşmede taahhüt edilen süre içinde tüketiciye teslim edilmesi zorunludur. Bu süre her halükârda sözleşme tarihinden itibaren kırk sekiz ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri hâlinde de devir ve teslim yapılmış sayılır.”

MADDE 7- 6502 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut altıncı fıkra yedinci fıkra olarak teelsül ettirilmiş ve aynı fıkroda yer alan “tüketici ile satıcı ve sağlayıcının” ibaresi “tüketici, satıcı ve sağlayıcı ile mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcının” şeklinde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- 6502 sayılı Kanunun 38 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta, yan finansal ürün ve hizmet sunumu

MADDE 38- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi bağlantılı sigorta yaptırılmaz. Konut finansmanı kuruluşu, kredi bağlantılı sigorta içermeyen bir sözleşmeyi de tüketiciye teklif etmek koşuluyla kredi bağlantılı sigorta yaptırılmasını içeren bir konut finansmanı sözleşmesini tüketiciye sunabilir.

(2) Tüketicinin istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Kredi bağlantılı sigortanın; kredi borcunun geri ödenme teminatını sağlama amacıyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

(3) Konut finansmanı sözleşmesi, kredi ile ilgili olanlar hariç yan finansal ürün ve hizmetlerin satın alınması şartına bağlanamaz.”

MADDE 6- 6502 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Ön ödemeli konutun sözleşmede taahhüt edilen süre içinde tüketiciye teslim edilmesi zorunludur. Bu süre her halükârda sözleşme tarihinden itibaren kırk sekiz ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri hâlinde de devir ve teslim yapılmış sayılır.”

MADDE 7- 6502 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut altıncı fıkra yedinci fıkra olarak teelsül ettirilmiş ve fıkroda yer alan “tüketici ile satıcı ve sağlayıcının” ibaresi “tüketici, satıcı ve sağlayıcı ile mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcının” şeklinde değiştirilmiştir.

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

“Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmeler haricinde mal satışlarında bu süre her halükârda otuz günü geçemez.”

“(5) Oluşturdukları sistem ile satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcılar, sistem aracılığıyla kurulan mesafeli sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülüklerin kullanım süresi boyunca tüketicilerin yönetmelikle belirlenen hususlara ilişkin talep ve bildirimlerini iletebilmelerine ve takip edebilmelerine elverişli bir sistemi kurmak ve kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.”

“(6) Aracı hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet gösterenler aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelere ilişkin aşağıda yer alan hususlardan;

a) Tüketicieye ön bilgilendirmenin yapılmasından, teyidinden ve ispatından satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

b) Veri girişinin satıcı veya sağlayıcı tarafından yapıldığı durumlar hariç olmak üzere, yönetmelikle belirlenen ön bilgilendirmede bulunması zorunlu hususlardaki eksikliklerden,

c) Bu maddede yer alan hususlardan dolayı tüketicilerin satıcı veya sağlayıcılar ile yaptıkları işlemlere ilişkin kayıtların tutulmasından ve istenilmesi hâlinde bu bilgilerin ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile tüketicilere verilmesinden,

ç) Satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları aracılık hizmetine ilişkin sözleşmeye aykırı uygulamaları nedeniyle satıcı ve sağlayıcıların bu madde hükümlerine aykırı davranmasına sebep oldukları her bir işlemten,

d) Satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil etmesi hâlinde, mal veya hizmetin tüketiciye teslim veya ifası sonrası bedelin satıcıya veya sağlayıcıya aktarıldığı durumlar ile Kanunun 11 inci ve 15 inci maddelerinde yer alan hakların kullanımı hariç olmak üzere teslim veya ifa ile cayma hakkına ilişkin yükümlülüklerden satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Tüketicinin isteği veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmeler haricinde mal satışlarında bu süre her halükârda otuz günü geçemez.”

“(5) Oluşturdukları sistem ile satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcılar, sistem aracılığıyla kurulan mesafeli sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülüklerin kullanım süresi boyunca tüketicilerin yönetmelikle belirlenen hususlara ilişkin talep ve bildirimlerini iletebilmelerine ve takip edebilmelerine elverişli bir sistemi kurmak ve kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.”

“(6) Aracı hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet gösterenler aracılık ettikleri mesafeli sözleşmelere ilişkin olarak;

a) Tüketicieye ön bilgilendirmenin yapılmasından, teyidinden ve ispatından satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

b) Veri girişinin satıcı veya sağlayıcı tarafından yapıldığı durumlar hariç olmak üzere, yönetmelikle belirlenen ön bilgilendirmede bulunması zorunlu hususlardaki eksikliklerden,

c) Bu maddede yer alan hususlardan dolayı tüketicilerin satıcı veya sağlayıcılar ile yaptıkları işlemlere ilişkin kayıtların tutulmasından ve istenilmesi hâlinde bu bilgilerin ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile tüketicilere verilmesinden,

ç) Satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları aracılık hizmetine ilişkin sözleşmeye aykırı uygulamaları nedeniyle satıcı ve sağlayıcıların bu madde hükümlerine aykırı davranmasına sebep oldukları her bir işlemten,

d) Satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil etmesi hâlinde, mal veya hizmetin tüketiciye teslim veya ifası sonrası bedelin satıcıya veya sağlayıcıya aktarıldığı durumlar ile 11 inci ve 15 inci maddelerde yer alan hakların kullanımı hariç olmak üzere teslim veya ifa ile cayma hakkına ilişkin yükümlülüklerden satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen,

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

e) Satıcı veya sağlayıcı onayı olmaksızın düzenledikleri kampanyalı, promosyonlu veya indirimli satışlarda, sözleşmenin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesinden,

f) Ön bilgilendirmede yer alan hususlar ile reklamlarında yer alan bilgilerin uyumlu olmasından ve ispatından, sorumludur.”

MADDE 8- 6502 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, cayma” ibaresi “Cayma” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve on birinci fıkrasında yer alan “,ön ödemeli satışlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın şahsi veya aynı bir hak olması ya da devre tatil satışının finansal kiralama ile yapılması bu maddenin uygulanmasını engellemez. 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun sekizinci bölümü hükümleri kapsamında kurulan devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, tüketicilerle mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kurulamaz. Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınmaz. Devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanlar devre tatil satışı yapamaz.” “Bu yasağa rağmen, tüketiciden herhangi bir bedel alınması durumunda alınan bedel tüketicieye derhal iade edilir. Ayrıca tüketicieyi borç altına sokan her türlü belge tüketicie yönünden geçersizdir.”

“(8) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler de dahil olmak üzere tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kurulamaz.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) Satıcı veya sağlayıcı onayı olmaksızın düzenledikleri kampanyalı, promosyonlu veya indirimli satışlarda, sözleşmenin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesinden,

f) Ön bilgilendirmede yer alan hususlar ile reklamlarında yer alan bilgilerin uyumlu olmasından ve ispatından, sorumludur.”

MADDE 8- 6502 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, cayma” ibaresi “Cayma” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve onbirinci fıkrasında yer alan “, ön ödemeli satışlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın şahsi veya aynı bir hak olması ya da devre tatil satışının finansal kiralama ile yapılması bu maddenin uygulanmasını engellemez. 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun sekizinci bölümü hükümleri kapsamında kurulan devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, tüketicilerle mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kurulamaz. Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınmaz. Devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanlar devre tatil satışı yapamaz.”

“Bu yasağa rağmen, tüketiciden herhangi bir bedel alınması durumunda alınan bedel tüketicieye derhâl iade edilir. Ayrıca tüketicieyi borç altına sokan her türlü belge tüketicie yönünden geçersizdir.”

“(8) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler de dâhil olmak üzere tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kurulamaz.

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

(9) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, devre tatil sözleşmeleri en fazla on yıl için kurulur.

(10) Tüketici, şahsi hak sağlayan devre tatil sözleşmesinden kaynaklanan tatil hakkını belirli bir dönem için kullanmayacağını tatilin başlayacağı tarihten en az doksan gün önce sağlayıcıya bildirirse, o dönem için tüketiciden herhangi bir isim altında bir bedel talep edilemez.”

MADDE 9- 6502 sayılı Kanuna 57 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 57/A maddesi eklenmiştir.

“Yenilenmiş ürünler

MADDE 57/A- (1) Yenilenmiş ürünler; donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar satışa sunulan kullanılmış mallardır.

(2) Yenilenmiş ürünlere tüketiciye teslim tarihinden itibaren asgari bir yıl garanti verilmesi zorunludur. Ancak özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile de belirlenebilir.

(3) Yönetmelikle belirlenen mallar ancak Bakanlıkça yetkilendirilen merkezlerde yenilenmesi şartı ile yenilenmiş ürün olarak satılabilir.

(4) Yenileme merkezlerinin Bakanlıktan yetki belgesi alması zorunludur.

(5) Elektronik kimlik bilgisi bulunan malların kullanılmış ve kayıtlı olduğuna ilişkin doğrulama yapılmasının gerektiği durumda bu doğrulamalar Bakanlık, yenileme merkezi ve yetkili alıcı tarafından Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kayıtlarından yapılır.

(6) Hangi malların yenileme merkezi tarafından yenileneceği, yenileme merkezlerinin kuruluşu ve sorumluluğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 10- 6502 sayılı Kanununun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasına “belgesi almak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgileri güncel olarak

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(9) Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, devre tatil sözleşmeleri en fazla on yıl için kurulur.

(10) Tüketici, şahsi hak sağlayan devre tatil sözleşmesinden kaynaklanan tatil hakkını belirli bir dönem için kullanmayacağını tatilin başlayacağı tarihten en az doksan gün önce sağlayıcıya bildirirse, o dönem için tüketiciden herhangi bir isim altında bedel talep edilemez.”

MADDE 9- 6502 sayılı Kanuna 57 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yenilenmiş ürünler

MADDE 57/A- (1) Yenilenmiş ürünler; donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılarak tekrar satışa sunulan kullanılmış mallardır.

(2) Yenilenmiş ürünlere tüketiciye teslim tarihinden itibaren asgari bir yıl garanti verilmesi zorunludur. Ancak özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile de belirlenebilir.

(3) Yönetmelikle belirlenen mallar ancak Bakanlıkça yetkilendirilen merkezlerde yenilenmesi şartı ile yenilenmiş ürün olarak satılabilir.

(4) Yenileme merkezlerinin Bakanlıktan yetki belgesi alması zorunludur.

(5) Elektronik kimlik bilgisi bulunan malların kullanılmış ve kayıtlı olduğuna ilişkin doğrulama yapılmasının gerektiği durumda bu doğrulamalar Bakanlık, yenileme merkezi ve yetkili alıcı tarafından Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kayıtlarından yapılır.

(6) Hangi malların yenileme merkezleri tarafından yenileneceği, yenileme merkezlerinin kuruluşu ve sorumluluğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 10- 6502 sayılı Kanununun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasına “belgesi almak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgileri güncel olarak

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

Bakanlıkça oluşturulan sisteme kaydetmek” ibaresi, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu servis istasyonlarının, her türlü mecrada ve faaliyetlerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde “özel servis” ibaresini kullanması zorunludur.”

“(7) Garanti süresi bittikten sonra Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin üretici veya ithalatçı tarafından sağlanmaması halinde tüketici zararın tazminini talep edebilir.”

(8) Satış sonrası hizmet sunulması zorunlu olan mallar, oluşturulması gereken asgari yetkili servis istasyonu sayıları, azami tamir süreleri, servis istasyonlarının sorumlulukları ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 11- 6502 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Başkanın toplantıya katılmadığı hallerde Kurula Bakanlığın ilgili genel müdür yardımcısı başkanlık yapar.”

MADDE 12- 6502 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla tüketici hakem heyetleri oluşturmakla görevlidir. Tüketici hakem heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 13- 6502 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş ve dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlıkça oluşturulan sisteme kaydetmek” ibaresi, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu servis istasyonlarının, her türlü mecrada ve faaliyetlerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde “özel servis” ibaresini kullanması zorunludur.”

“(7) Garanti süresi bittikten sonra Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince mala ilişkin satış sonrası hizmetin üretici veya ithalatçı tarafından sağlanmaması hâlinde tüketici zararın tazminini talep edebilir.”

“(8) Satış sonrası hizmet sunulması zorunlu olan mallar, oluşturulması gereken asgari yetkili servis istasyonu sayıları, azami tamir süreleri, servis istasyonlarının sorumlulukları ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 11- 6502 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Başkanın toplantıya katılmadığı hallerde Kurula Bakanlığın ilgili genel müdür yardımcısı başkanlık yapar.”

MADDE 12- 6502 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla tüketici hakem heyetleri oluşturmakla görevlidir. Tüketici hakem heyetlerinin yetki alanı ile iş bölümü Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 13- 6502 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş ve dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiştir.

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

“Tarafların İcra ve İflas Kanunundaki hakları saklı kalmak kaydıyla; değeri otuz bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur.”
“Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvurular o ilçe kaymakamlığına yapılabilir.”
“Yapılan bu başvurular, kaymakamlıklarca gereği yapılmak üzere Bakanlıkça belirlenen yetkili tüketici hakem heyetine iletilir.”

MADDE 14- 6502 sayılı Kanunun 70 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “bulunduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu” ibaresi ve altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tüketici hakem heyeti kararları tarafları bağlar.”

“Tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrakın taraflara veya vekillerine 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliği yapılır, bu kapsamda elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

“Ancak, mevcut olduğu halde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali halinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekalet ücretine hükmedilemez.”

MADDE 15- 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “23 üncü,” “33 üncü,” ve “48 inci,” ibareleri madde metninden çıkarılmış, “57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler” ibaresi “57 nci maddeleri ve 48 inci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler ile 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca malları süresinde teslim veya monte etmeyenler” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “Bu Kanunun”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Tarafların İcra ve İflas Kanunundaki hakları saklı kalmak kaydıyla; değeri otuz bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur.”
“Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvurular o ilçe kaymakamlığına yapılabilir.”
“Yapılan bu başvurular, kaymakamlıklarca gereği yapılmak üzere Bakanlıkça belirlenen yetkili tüketici hakem heyetine iletilir.”

MADDE 14- 6502 sayılı Kanunun 70 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “içinde tüketici hakem heyetinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tüketicinin yerleşim yerinin” ibaresi ve altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tüketici hakem heyeti kararları tarafları bağlar.”

“Tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrakın taraflara veya vekillerine 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliği yapılır, bu kapsamda elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

“Ancak, mevcut olduğu hâlde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali hâlinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekâlet ücretine hükmedilemez.”

MADDE 15- 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “23 üncü,” “33 üncü,” ve “48 inci,” ibareleri madde metninden çıkarılmış, “57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler” ibaresi “57 nci maddeleri ve 48 inci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler ile 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca malları süresinde teslim veya monte etmeyenler” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “Bu Kanunun”

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

ibaresinden sonra gelmek üzere “23 üncü,” ibaresi, “29 uncu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “33 üncü,” ibaresi eklenmiş, aynı fıkrada yer alan “ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci” ibaresi madde metninden çıkarılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, beşinci fıkrasında yer alan “ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında” ibaresi “maddesinin ikinci fıkrasında” şeklinde, aynı fıkrada yer alan “Lirası” ibaresi “Lirası; 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yetmiş bin Türk Lirası” şeklinde, sekizinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “üçüncü fıkrasında,” ibaresi “üçüncü fıkrasında ve” şeklinde değiştirilmiş, aynı cümlede yer alan “ve 50 nci maddesinin sekizinci fıkrasında” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci cümlesinde yer alan “ve 50 nci maddenin sekizinci fıkrasına” ibaresi madde metninden çıkarılmış, onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, on ikinci fıkrasının (ç) bendine “yerel düzeyde” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uydu üzerinden” ibaresi eklenmiş, (e) bendinde yer alan “İnternet” ibaresi “Uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümleler, on dördüncü fıkrasına “Kanunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “48 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında bir milyon Türk Lirası,” ibaresi eklenmiş, 15 inci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “birine kadar” ibaresi “biri oranında” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve on dokuzuncu fıkrasına “Bu maddenin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ikinci, dördüncü” ibaresi, “idari para cezaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile devre tatil satışlarına ilişkin idari para cezaları” ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “yüz milyon” ibaresi “yüz yirmi milyon” şeklinde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ibaresinden sonra gelmek üzere “23 üncü,” ibaresi, “29 uncu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “33 üncü,” ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan “ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci” ibaresi madde metninden çıkarılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, beşinci fıkrasında yer alan “ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında” ibaresi “maddesinin ikinci fıkrasında” şeklinde, fıkrada yer alan “Lirası” ibaresi “Lirası; 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yetmiş bin Türk Lirası” şeklinde, sekizinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “üçüncü fıkrasında,” ibaresi “üçüncü fıkrasında ve” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “ve 50 nci maddesinin sekizinci fıkrasında” ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan “ve 50 nci maddenin sekizinci fıkrasına” ibaresi madde metninden çıkarılmış, onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, on ikinci fıkrasının (ç) bendine “Yerel düzeyde” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uydu üzerinden” ibaresi eklenmiş, (e) bendinde yer alan “İnternet” ibaresi “Uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümleler, on dördüncü fıkrasına “Kanunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “48 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında bir milyon Türk Lirası,” ibaresi eklenmiş, onbeşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “birine kadar” ibaresi “biri oranında” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve on dokuzuncu fıkrasına “Bu maddenin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ikinci, dördüncü,” ibaresi, “idari para cezaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile devre tatil satışlarına ilişkin idari para cezaları” ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan “yirmi beş bin” ibaresi “seksen bin” şeklinde, “yüz milyon” ibaresi “yüz yirmi milyon” şeklinde değiştirilmiştir.

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

“(4) Bu Kanunun;

a) 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklerin her birine aykırı hareket eden satıcı veya sağlayıcılar hakkında, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında proje başına beş milyon Türk Lirasını geçmemek üzere aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için üç bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

b) 50 nci maddesinin;

1) İkinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kuran, kurulmasına aracılık edenler ile kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanıyanlar ile bu işleme aracılık edenler, devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmadığı halde devre tatil satışı yapanlar,

2) Sekizinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kuran veya kurulmasına aracılık edenler,

hakkında üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası uygulanır. Bu bentte yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

“(10) Bu Kanunun;

a) 57/A maddesine aykırı hareket edenler hakkında, yenileme yetki belgesi gerektiren mallarla ilgili olarak belgesi olmaksızın yenileme faaliyetinde bulunulması halinde beş yüz bin Türk Lirası; yenilenmiş ürün satışında tespit edilen aykırılık ve eksikliklerle ilgili olarak her bir işlem için beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır,

b) 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında;

1) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda üç yüz on beş bin Türk Lirası;

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(4) Bu Kanunun;

a) 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklerin her birine aykırı hareket eden satıcı veya sağlayıcılar hakkında, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında proje başına beş milyon Türk Lirasını geçmemek üzere aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için üç bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

b) 50 nci maddesinin;

1) İkinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil sözleşmesi kuran, kurulmasına aracılık edenler ile kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanıyanlar ile bu işleme aracılık edenler, devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmadığı hâlde devre tatil satışı yapanlar,

2) Sekizinci fıkrasına aykırı olacak şekilde tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi kuran veya kurulmasına aracılık edenler,

hakkında üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası uygulanır. Bu bentte yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

“(10) Bu Kanunun;

a) 57/A maddesine aykırı hareket edenler hakkında, yenileme yetki belgesi gerektiren mallarla ilgili olarak belgesi olmaksızın yenileme faaliyetinde bulunulması hâlinde beş yüz bin Türk Lirası; yenilenmiş ürün satışında tespit edilen aykırılık ve eksikliklerle ilgili olarak her bir işlem için beş yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır,

b) 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında;

1) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda üç yüz on beş bin Türk Lirası;

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

2) Bakanlıkça oluşturulan sisteme kayıt yapılmaması veya kaydın güncellenmemesi durumunda beş bin Türk Lirası;

3) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi alındıktan sonra asgari servis istasyonu sayısının sağlanmadığı durumlarda eksik kalan her bir servis istasyonu için otuz beş bin Türk Lirası;

4) Servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için beş bin Türk Lirası; idari para cezası uygulanır.

c) 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“Bu cezalarla birlikte aykırılığın internet ortamı üzerinden gerçekleştirilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine Reklam Kurulu tarafından karar verilebilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hakimliğince verilen karara karşı ise 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.”

“Bir önceki mali yıl gayrisafî gelirinin oluşmaması halinde, oluşan en son tarihli gayrisafî geliri dikkate alınır. Gayrisafî gelirin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda üç milyon Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Devre tatil satışlarında ise ihtara rağmen aykırılığın devamı halinde üç milyon Türk Lirası idari para cezası verilir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2) Bakanlıkça oluşturulan sisteme kayıt yapılmaması veya kaydın güncellenmemesi durumunda beş bin Türk Lirası,

3) Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi alındıktan sonra asgari servis istasyonu sayısının sağlanmadığı durumlarda eksik kalan her bir servis istasyonu için otuz beş bin Türk Lirası,

4) Servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için beş bin Türk Lirası, idari para cezası uygulanır.

c) 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“Bu cezalarla birlikte aykırılığın internet ortamı üzerinden gerçekleştirilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine Reklam Kurulu tarafından karar verilebilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hakimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.”

“Bir önceki mali yıl gayrisafî gelirinin oluşmaması hâlinde, oluşan en son tarihli gayrisafî geliri dikkate alınır. Gayrisafî gelirin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda üç milyon Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Devre tatil satışlarında ise ihtara rağmen aykırılığın devamı hâlinde üç milyon Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 16- 6502 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanunun 77 nci maddesinin on ikinci ve on üçüncü fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları Reklam Kurulu tarafından; diğer fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları ise Bakanlık tarafından verilir. Bakanlık bu yetkisini taşrada ticaret il müdürlüklerine devredebilir.”

MADDE 17- 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve halen geçerli olan belirsiz süreli tüketici sözleşmelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

(2) Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla yapı ruhsatı alınmış olan devre tatile konu taşınmazlarda, tüketicilerin tüm ödemelerinin teminat altına alınmış olması şartıyla bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yılı geçmemek üzere mevcut yapı ruhsatı geçerlilik tarihi süresince ön ödemeli satış yalnızca devre mülk veya en fazla on yıl süreli şahsi hakka dayalı devre tatil satışı olarak yapılabilir.

(3) Bu maddenin yayımlandığı tarihten önce kurulan devre tatil sözleşmeleri ve ikinci fıkra kapsamında kurulan sözleşmeler hakkında idari para cezası hükümleri de dahil olmak üzere bu maddenin yayımlandığı tarihten önceki Kanun hükümleri ile birlikte bu maddeyi ihdas eden Kanunun 8 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin onuncu fıkrası hükmü uygulanır.

(4) Bu Kanunun 66 ncı, 68 inci ve 73 üncü maddeleri gereğince tüketici hakem heyetlerine yapılan başvurular ile mahkemelerde açılmış olan davalar için söz konusu başvuruların yapıldığı ve davaların açıldığı tarihte yürürlükte bulunan görev ve yetkiye ilişkin hükümler uygulanır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16- 6502 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) 77 nci maddenin on ikinci ve on üçüncü fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları Reklam Kurulu, diğer fıkralarında öngörülen idari yaptırım kararları ise Bakanlık tarafından verilir. Bakanlık bu yetkisini taşrada ticaret il müdürlüklerine devredebilir.”

MADDE 17- 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemleri, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıkları ve sonuçları hakkında bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve halen geçerli olan belirsiz süreli tüketici sözleşmelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

(2) Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla yapı ruhsatı alınmış olan devre tatile konu taşınmazlarda, tüketicilerin tüm ödemelerinin teminat altına alınmış olması şartıyla bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yılı geçmemek üzere mevcut yapı ruhsatı geçerlilik tarihi süresince ön ödemeli satış yalnızca devre mülk veya en fazla on yıl süreli şahsi hakka dayalı devre tatil satışı olarak yapılabilir.

(3) Bu maddenin yayımı tarihinden önce kurulan devre tatil sözleşmeleri ve ikinci fıkra kapsamında kurulan sözleşmeler hakkında idari para cezası hükümleri de dâhil olmak üzere bu maddenin yayımı tarihinden önceki Kanun hükümleri ile birlikte bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 50 nci maddenin onuncu fıkrası hükmü uygulanır.

(4) 66 ncı, 68 inci ve 73 üncü maddeler gereğince tüketici hakem heyetlerine yapılan başvurular ile mahkemelerde açılmış olan davalar için söz konusu başvuruların yapıldığı ve davaların açıldığı tarihte yürürlükte bulunan görev ve yetkiye ilişkin hükümler uygulanır.”

(Manisa Milletvekili İsmail Bilen ve
29 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi, 15 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 17 nci maddesiyle 6502 sayılı Kanuna eklenen geçici 3 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları yayımı tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinden altı ay sonra,

yürürlüğe girer.

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi, 15 inci maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile 17 nci maddesiyle 6502 sayılı Kanuna eklenen geçici 3 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları yayımı tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinden altı ay sonra,

yürürlüğe girer.

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

